

**T.C.
SAKARYA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ**

**BATI TRAKYA TÜRK TOPLUMUNUN EĞİTİM VE
ÖĞRETİM PROBLEMLERİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Bülent AKYÜZ

Enstitü Anabilim Dalı : Sosyoloji

Tez Danışmanı: Yrd. Doç. Dr. Zeynep Gökçe AKGÜR

AĞUSTOS-2007

**T.C.
SAKARYA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ**

**BATI TRAKYA TÜRK TOPLUMUNUN EĞİTİM VE
ÖĞRETİM PROBLEMLERİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Bülent AKYÜZ

Enstitü Anabilim Dalı : Sosyoloji

Bu tez 08/08/2007 tarihinde aşağıdaki jüri tarafından Oybirliği ile kabul edilmiştir.

Yrd. Doç. Dr. Zeynep Gökçe AKGÜR

Jüri Başkanı

Yrd. Doç. Dr. İsmail HİRA

Jüri Üyesi

Yrd. Doç. Dr. Nuran ALTUNER

Jüri Üyesi

BEYAN

Bu tezin yazılmasında bilimsel ahlak kurallarına uyulduğunu, başkalarının eserlerinden yararlanılması durumunda bilimsel normlara uygun olarak atıfta bulunulduğunu, kullanılan verilerde herhangi bir tahrifat yapılmadığını, tezin herhangi bir kısmının bu üniversite veya başka bir üniversitedeki başka bir tez çalışması olarak sunulmadığını beyan ederim.

Bülent AKYÜZ

08.08.2007

ÖNSÖZ

Sağlıklı bir eğitim öğretim, geleceği güvenli bir toplum demektir. Bu gün toplumlar var olma, varlıklarını sürdürebilme temellerini eğitim ve öğretim üzerine oturtmuşlardır. Batı Trakya Türk Toplumunu insanı da bu genel kuraldan soyutlanamaz. Batı Trakya Türk Toplumunu da geleceğe güvenle bakmayı, yeni nesillerin kendilerinden daha iyi bir yaşantıya sahip olabilmeleri için daha bilgili yetişmelerini, daha üstün bir kültür düzeyine ulaşmalarını arzu etmektedir. Daha bilgili yetişme, daha üstün bir kültür seviyesine ulaşma yolları da kuşkusuz her şeyden önce okullardan geçer.

Batı Trakya'da eğitim; 1923 yılında imzalanan Lozan Antlaşması ile Yunanistan'ın korumasına bırakılmıştır. Eğitim, Lozan'la garanti altına alınmış olmasına rağmen bugüne kadar pek çok değişikliğe uğramış, eğitim düzenlemeleri adıyla yeni yasalar çıkarılmış, yeni protokoller imzalanmıştır. Bugüne kadar eğitimle ilgili çıkarılan her yasa, imzalanan her kararname, ne yazık ki bir öncekini aratır nitelikte olmuş, var olan eğitim sorununa bir yenisini daha eklemiştir.

Bu çalışma Batı Trakya Türkleri'nin mevcut olan sorunlarından sadece "Eğitim ve Öğretim Alanında Karşılaşılan Problemleri " kapsamaktadır. Konunun daha iyi anlaşılması bakımından Batı Trakya Türkleri'nin bugünkü statüsünü belirleyen anlaşmalar ve bunun Yunan iç hukukuna yansımalarına değinilmiştir. Sonra da Batı Trakya'da faaliyet gösteren eğitim ve öğretim kurumları ve bu alanda karşılaşılan zorluklar belirtilmiştir. Bu çalışmaya, yapıcı ve olumlu eleştirileriyle rehberlik eden, hocam, Yrd.Doç.Dr. Zeynep Gökçe AKGÜR'e ve Yrd. Doç. Dr. İsmail HİRA'ya teşekkürü bir borç biliyorum.

Bülent AKYÜZ

08.08.2007

İÇİNDEKİLER

KISALTMALAR	iii
ÖZET	iv
SUMMARY	v
GİRİŞ	1
BÖLÜM 1: TEORİK ÇERÇEVE :20 YY. ‘DA ULUS DEVLET ANLAYIŞININ AZINLIKLARA BAKIŞI	5
1.1. Ulus Devletin Oluşumu	5
1.2. Modern Ulus Devletin Özellikleri	8
1.3. Ulusal Kimlik Kavramı ve Yunanistan’da Ortaya Çıkışı	9
1.4. Uluslar arası Bir Sorun Olarak Ulusal Azınlıklar	14
BÖLÜM 2: BATI TRAKYA’NIN COĞRAFİ KONUMU VE TARİHİ	17
2.1. Batı Trakya’nın Konumu	17
2.2. Batı Trakya Türklerinin Tarihsel Geçmişi	19
2.3. Batı Trakya Türklerinin Eğitim Problemleri	23
2.4. Eğitim ve Öğretim Alanında Karşılaşılan Sorunlar	24
2.4.1. Batı Trakya Türk Azınlığı Açısından Eğitim Ve Öğretimin Önemi	24
2.4.2 Batı Trakya Türklerinin Eğitim ve Öğretimini Düzenleyen Antlaşmalar	25
2.4.2.1 1913 Atina Antlaşması	25
2.4.2.2 10 Ağustos 1920 Yunan Servi	27
2.4.2.3 24 Temmuz 1923 Lozan Barış Antlaşması	28
2.4.2.4 20 Nisan 1951 Tarihli Türk – Yunan Kültür Antlaşması	29
2.4.2.5 1 Haziran 1968 Viyana Raporu	30
2.4.2.6 21 Ekim-9 Kasım 1968 Ankara, 11-20 Aralık 1968 Tarihli Atina Türk-Yunan Kültür Antlaşmaları	31
2.4.2.7 10 Aralık 1948 Evrensel İnsan Hakları Bildirisi	32
2.4.2.8 1975 Helsinki Sonuç Belgesi Ve 1990 Paris Yasası	32
2.5 Yunanistan’ın Türk Azınlığına Karşı Eğitim Alanında Koyduğu Kanun ve Uygulamalar	34

2.5.1. 1954 Mareşal Papagos Kanunu'nun Bazı Maddelerini Değiştiren 1109/1972 Sayılı Kanun	34
2.5.2. Selanik Özel Pedagoji Akademisinin Kurulması Hakkındaki 31 Numaralı Ve 10 Ekim 1968 İle 22 Ocak 1969 Tarihli Kral İradesi	36
2.5.3 1260/1970 Sayılı Yasa	36
2.5.4. Batı Trakya Müslüman Azınlık Okulları'na İlişkin 694/1977 Sayılı Yasa İle 695/1977 Sayılı Yasa	37

BÖLÜM 3: BATI TRAKYA'DA FAALİYET GÖSTEREN

EĞİTİM ÖĞRETİM KURUMLARI	40
3.1. Anaokulları	40
3.2 İlköğretim	41
3.3 Ortaöğretim	44
3.4 Yüksek Öğretim	46
3.5 Medreseler Ve Selanik Özel Pedagoji Akademisi	47
SONUÇ ve ÖNERİLER	52
KAYNAKÇA	56
EKLER	59
ÖZGEÇMİŞ	62

KISALTMALAR

Ank.	: Ankara
ABD.	: Amerika Birleşik Devletleri
AGİK	: Avrupa Güvenlik ve İşbirliği Konferansı
AT	: Avrupa Topluluğu
BTTÖB	: Batı Trakya Türk öğretmenler Birliği
B.T.T.T. D.D.	: Batı Trakya Türk Toplumunu Dayanışma Derneği
Bkz.	: Bakınız
C.	: Cilt
İst .	: İstanbul
İTB.	: İskeçe Türk Birliği
KTGB.	: Komotini Türk Gençler Birliği
md	: Madde
Megola-İdea	: Büyük İdeal (Büyük Yunanistan Ülküsü)
NATO	: Kuzey Atlantik Antlaşması Teşkilatı
Opr.	: Operatör
Osm.	: Osmanlı
par.	: Paragraf
Prof.	: Profesör
S.	: Sayı
s.	: Sayfa
S.Ö.P.A	: Selanik Özel Pedagoji Akademisi
YÖK	: Yüksek Öğretim Kurulu
YÖS	: Yabancı Öğrenci Sınavı
vb.	: Ve benzeri

Tezin Başlığı: Batı Trakya Türk Toplumunun Eğitim Ve Öğretim Problemleri	
Tezin Yazarı: Bülent AKYÜZ	Danışman: Yrd. Doç. Dr. Zeynep Gökçe AKGÜR
Kabul Tarihi: 08.08.2007	Sayfa Sayısı: v (ön kısım) + 59 (tez) + 3 (ekler)
Anabilimdalı: Sosyoloji	Bilimdalı: Sosyoloji
<p>Batı Trakya bir coğrafi bölgenin adıdır.1923 Lozan Barış Antlaşması'yla Yunanistan'a bırakılmıştır. Bu antlaşma hükümlerine göre; bölgede yaşayan Türkler Yunanistan vatandaşı ve resmi azınlık statüsündedir. Türk sosyo-kültürel yapısının özelliklerini taşıyan toplum, 150 bin civarındaki nüfusuyla varlığını günümüze kadar sürdürmüştür.</p> <p>Yunanistan devleti tarafından, Türklerin bölgeden göçünü ve asimilasyonunu amaçlayan politikalar, yaşamın her alanında anti-demokratik şekilde uygulanmaktadır. Amacı, Türk kitlesini eritmek, ezmek ve bölgeden ayrılmasını sağlamaktır.</p> <p>Bu araştırmada Batı Trakya Türk toplumunun sosyo-kültürel yapısında önemli işleve sahip olan eğitim alanı üzerinde durulmuştur. Yunan makamları Türk okulları üzerinde gayet sıkı bir kontrol uygulamaktadır. Türkiye'den gelen öğretmenlere çalışma izni vermemekte, kendi istediği şahısları öğretmen olarak atamaktadır. Batı Trakya Türkleri Yunan vatandaşı oldukları halde memuriyete alınmamakta, Türkiye'de yüksek öğrenim görmüş Türk gençlerine iş verilmemektedir.</p> <p>Batı Trakya'daki Türk varlığını yok etmek için son zamanlarda "Türk" kelimesinin kullanımı ve yazımı yasaklanmıştır. "Türk Azınlığı" yerine "Müslüman Azınlık" ifadesinin kullanılması teşvik edilmektedir.</p> <p>Dileğim, Yunanistan yönetiminin bu şekilde küçük hesapları bir kenara bırakarak, Batı Trakya Türkleri'nin antlaşmalardan doğan haklarını iade etmesidir. Yunanistan vatandaşları arasındaki birliktelik ve barış ancak bu yoldan geçerek kalıcı olabilecektir.</p>	
Anahtar kelimeler: Batı Trakya, Sosyo-Kültürel Yapı, Eğitim, Türk Okulları, Antlaşma	

Title of the Thesis: The Education and Teaching Problems Of West Thrace Turkish Society	
Author: Bülent AKYÜZ	Supervisor: Assist. Prof. Dr. Zeynep Gökçe AKGÜR
Date: 08.08.2007	Nu. of pages: v (pre text) + 59 (main body) + 3 (appendices)
Department: Sociology	Subfield: Sociology
<p>West Thrace is a geographical region where was left to Greece by Reconciliation Pact in 1923. Under the subject Pact, the Turkish residences living there considered as Greece citizens and in statue of legal minorities. The community which reflects the characteristics of Turkish socio- cultural structure, has continued its existence till the present with population of around 150 thousand.</p> <p>Policies aiming the migration and assimilation of the Turks are still applicable in an anti-democratic manner for all areas of the life by the State of Greece.</p> <p>In this research, education was examined which has a significant function on socio-cultural structure of Turkish society in West Thrace. Greek officers apply strict control on Turkish schools. They are not giving work permission to the teachers who are coming from Turkey and they are appointing their selected persons. Although West Thrace Turks are Greek citizens, they are not selected for officials and those young Turks who have been highly educated in Turkey are not given jobs.</p> <p>To remove Turkish presence at West Thrace, recently the use and writing of the word “Turk” has been forbidden. The use of “Muslim minority” instead of “Turkish minority” is being encouraged.</p> <p>I wish that the Greek Government puts aside their little plans like this between the rights of the Turkish minority as accorded by the agreements. The permanent peace and unity of Greek citizens will only be possible by this way.</p>	
Keywords: West Thrace, Socio-cultural structure, Education, Turkish schools, Reconciliation	

G İ R İ Ő

Uluslararası ilişkiler, kişiler arasında olduğu gibi, devletlerarasında da karşılıklı ıkarların dengede olduğu durumlarda olumlu sonuçlar vermekte, gsterge, birisinin çıkarları yönünde deĐiŐince, dengeler bozulmakta ve ilişkiler de ktleŐebilmektedir. Bu ilişkileri, durumlarına göre, "Dost" veya "DüŐman" gibi duygusal sözcüklerle tanımlamak, sonradan düzeltilmesi g saplantılara neden olmakta ve bu kalıplar ulusları uzun bir dönem bağlamaktadır.

Türk-Yunan ilişkileri için de aynı durum söz konusudur. Türk ve Yunan ulusları, ne dost ne de düŐmandırlar. Karşılıklı çıkarlarının zaman zaman dengesini yitirdiği iki komŐu ulus ve lkedirler. Bu çıkarlar, bir savaşa neden olursa, ancak o zaman bir düŐmanlıktan söz edilebilir. Bu iki ülke "iyi geçinen, aralarında sorun olmayan ülke" de değildirler. Aralarındaki çıkar farklılıkları, günümüzde yaratılmamıŐtır. Bunlar yüzyıllar öncesinden gelen ve her iki tarafı da tam olarak tatmin edememiŐ uzlaŐmalardan kaynaklanmaktadır. Bu nedenle, iki ülke arasındaki sorunları, Yunanistan'a dost veya düŐman gözüyle bakmadan, günümüzdeki görünümleriyle veya yzeyssel değerlendirmelerle değil, kaynağına inerek incelemek zorunlu ve yararlıdır.

1363 yılında Sultan I. Murat Döneminde Gazi Evrenos Paşa tarafından fethedilen Batı Trakya, 1913 yılına kadar aralıksız olarak ve tam 650 yıl Osmanlı idaresinde kalmıştır. Ancak, Balkan Savaşında, Osmanlı imparatorluğunuSSn yenik düŐmesiyle, pek çok toprakların yanı sıra, Batı Trakya da kaybedilmiŐtir.

24 Ekim 1912 günü Batı Trakya, 650 yıllık rahat ve güvenli yaşamını kaybederek, Bulgar işgaline uĐramıŐtır. 10 AĞustos 1913'de Balkan lkeleri arasında yapılan Bükreş Antlaşması ile bölge Bulgaristan'a bırakılmıştır. 22 Mayıs 1920 tarihinde ise, Yunanistan'ın 4 Ekim 1919'da baŐlattıĐı Batı Trakya işgali tamamlanarak, bölge Yunanistan'a bırakılmıştır.

Batı Trakya'nın Yunanistan'a terkiyle ilgili gelişmeler, Londra, Bükreş ve İstanbul AntlaŐmalarıyla gerçekleşmiştir.

M.Ö.2000–1200 yıllarında bölgeye yerleşen TRAK'lardan esinlenerek (TRAKYA) adını alan bu bölgenin batısı günümüzde "BATI TRAKYA" olarak anılmaktadır ve halen Yunanistan'ın egemenliği altındadır. Bugün, Batı Trakya konusunda ortaya çıkan sorunlar,

Yunanistan'ın imzalamış olduğu antlaşmalara uyup uymamasından kaynaklanmaktadır. Batı Trakya Türkleri bugün Yunanistan'da yetersiz yaşam koşullarında yaşayan, okuma, yazma ve diğeri eğitim olanaklarından da büyük ölçüde yoksun bırakılan insanlar halindedirler.

Kurtuluş Savaşı sonrası Türkiye ile Yunanistan arasında, nüfus mübadelesi yapılarak, Yunanistan'daki Türklerin Türkiye'ye, Türkiye'deki Rumların da Yunanistan'a gönderilmesi konusunun yanında, Batı Trakya bölgesindeki Türklerle İstanbul'daki Rumların mübadele dışında tutulmalarına karar verilmiştir. Yunanistan, nüfus değişimine sıcak bakmamıştır. Çünkü Osmanlı İmparatorluğu'ndaki Rumlar, sayı ve servet bakımından Yunan Makedonyası Türkleri'nden çok üstün idiler(İlhan,1989:9-12).

Bundan başka Osmanlı Devleti'nin toprak kaybetmeye devam etmesi, Anadolu'da Rumların kalması, Yunan Hükümeti için ileride yeni yerler alma ümidini elde bulundurmamak demektir. Halbuki Osmanlı Hükümeti, çoktandır yeni yerler almadığı için Makedonya'da Türklerin kalması bakımından aynı derece önemli bir tehlike teşkil edemezdi. Neticede iki toplumun azınlık olarak hakları, 24 Temmuz 1923'te imzalanan Lozan Antlaşması'nın 3.Bölümü ile güvence altına alınmıştır.

Antlaşmanın hükümleri arasında, Batı Trakya Türk Azınlığı'na -hukuki ve fiili olarak- diğeri Yunan vatandaşlarına tanınan tüm hakların tanınacağı ve bilhassa masrafları kendilerine ait olmak üzere her türlü ilmi, içtimaî hayır kurumları ile her türlü okul ve eğitim ve öğretim kurumları açma, idare etme, denetleme ve bu kurumlarda kendi dillerini serbestçe kullanma hakkına sahip oldukları belirtilmiştir (Madde 40). Aynı antlaşmada, sözü edilen bölümün 38'den 44'e kadar olan maddelerinde belirtilen hükümlerin asli kanun olarak tanınacağı, bu hükümlere uymayan veya muhalif hiçbir kanun, hiçbir usul ve resmi muamele yapılamayacağı, belirtilen hükümlerin değiştirilemeyeceği açıkça beyan edilmiştir. Yunan Devleti Lozan Antlaşması'nı imza etmekle söz konusu antlaşmada belirtilen bütün azınlık haklarını tanıdığını kabul etmiştir.

1951 Türk-Yunan Kültür Antlaşması ve 1968 Türk-Yunan Kültür Protokolü ve diğeri uluslararası bildiri, teşkilat ve sözleşmelerde bu haklar teyit edilmiştir(Eren, 1995: 22–23).

"İnsan Hakları" kavramının 21 yüzyılda iyice ön plana çıktığı göz önüne alınırsa, devletlerin taraf olduğu uluslararası belgeleri kendi iç hukuk sistemlerine yansıtmaları kaçınılmaz olarak görülmektedir. Devletler arasında bu kural işlenmesine rağmen, Batı Trakya Türk toplumunun Uluslararası Antlaşmalardan doğan hakları ne yazık ki Yunanlılar tarafından sistemli bir politika sonucu ortadan kaldırılmıştır. Müslüman Azınlık statüsünün Lozan'a dayalı hak ve hukuku umursamazca çığnendiği gibi, Azınlığın asıl kimliğini oluşturan "Türk" kelimesi dahi konuşulamaz, yazılamaz hale getirilmiştir. Bu durum, Batı Trakya'daki Türk varlığını yok kabul etme anlamına gelmektedir. Türk kimliği yerine "Pomaklık" ve "Pomakça"nın ön plana çıkarılması ise, azınlığı bölmenin yeni adı olmuştur.

Batı Trakya Türk Azınlığı, küçük esnaflık ve işçiliğin yanında çoğunlukla çiftçilik yapan, toprağa bağlı insanlar durumundadır. Yunan yönetimi Azınlığa işyeri açma, ehliyet alma gibi konularda büyük zorluklar çıkarmaktadır. Türkleri göçe zorlamak amacıyla sistemli bir şekilde topraklarını ellerinden alma yoluna gitmektedir. İstimlak ettiği topraklara da "Pontuslular" adı verilen ve eski Sovyet coğrafyasından getirilen yüz bin civarında Pontuslu Rumu 512 köy kurarak yerleştirmiştir. Bölgeye yerleştirilen göçmenlere her alanda imtiyazlar verilerek, Türklerle aralarında düşmanlıklar oluşturulmuştur. Kanunlarla kendilerine verilen Vakıf yöneticilerini ve Müftülerini seçme hakkı, Yunan Yönetimince gasbedilerek, Rum Valilere istediği kişileri atama hakkı vermiştir(Özönder,1988:16-19).

Batı Trakya Türk toplumunun sayısının azaltılması amacıyla Yunan yönetiminin uyguladığı diğer bir siyaset de, "vatandaşlıktan çıkarma"dır. Bu yöntemle birçok Türk Yunan vatandaşlığını kaybetmiştir. Gereğince olarak da Yunan vatandaşlık kanununun ırkçılık temeline dayanan 19. maddesi gösterilmektedir.

Yunanistan Batı Trakya Türkleri'nin siyasi haklardan mahrum edilmesi için bir dizi önlemler almıştır. Toplumun Yunan Millet Meclisinde temsil edilmesini önlemek için tüm ülke çapında %3'lük baraj konulmuştur. Dünyanın hiçbir ülkesinde bağımsız adaylara ülke genelinde seçim barajının konulmadığı dikkate alınırsa, bu durum kendisini demokrasinin beşiği kabul eden Yunanistan'ın demokrasi konusunda çifte standart uyguladığını göstermektedir. Bulgaristan sınırındaki dağlık bölge, 1953'ten bu yana "Yasak Bölge" ilân edilmiş, giriş çıkışlar askeri denetim altına alınmıştır

(Gazioğlu,1995:31).

Batı Trakya Türkleri üzerinde uygulanan en sistemli ve baskıcı politika eğitim ve öğretim alanında görölmektedir. Eğitim alanında ırkçı uygulamalar çok yönlüdür. Şöyle ki; Yunanistan'da mecburi eğitim dokuz yıldır ve ilk altı yıldan sonra bütün öğrenciler dokuz yıllık eğitimlerini tamamlamak üzere bir üst okula geçerler. Ancak Türk Azınlık okullarında bir üst okula geçebilmek için sınav yapılır. Amaç; Batı Trakya Türk çocuklarının okumalarını engellemek, cahil kalmalarını sağlamaktır.

Bu araştırmada, dince Müslüman, soyca Türk bir Yunan Yurttası olarak insanca yaşamaktan başka bir şey istemeyen, içinde yaşadığı devlete karşı bir yandan bağlılık gösterirken, diğer yandan da kimliğini onurla koruma savaşı veren Batı Trakya Türk Toplumunu'nun, eğitim ve öğretim konusundaki sorunlarını tarihi, hukuki, siyasal ve sosyal açılardan incelemeye çalışırken, yer yer kendi görüşlerimizi de aktarmaya çalışacağız.

Kaynak ve literatür çalışmasını tamamladıktan sonra araştırmanın Birinci Bölümü'nde, tezimizin teorik çerçevesini çizerek, ulus-devlet anlayışının azınlıklara bakışını ve bundan Batı Trakya Türk toplumunun nasıl etkilendiğini sebep-sonuç ilişkileriyle incelemeye çalıştık. İkinci Bölümde ise, Batı Trakya'nın coğrafi konumu ve tarihsel geçmişini ele aldıktan sonra, Batı Trakya Türk toplumunun problemlerine değinerek, genel bir değerlendirmede bulunduk ve eğitim ve öğretim alanında karşılaştığı problemlere değindik. Bununla birlikte Batı Trakya Türkleri'nin eğitim ve öğretimini düzenleyen antlaşmalar hakkında bilgi vermeye çalıştık. Yunanistan'ın Türk Toplumuna karşı eğitim alanında koyduğu kanun ve uygulamalardan bahsettikten sonra, tezimizin üçüncü bölümünde Batı Trakya'da faaliyet gösteren eğitim ve öğretim kurumlarını tanıttık.

Sonuç kısmında ise, araştırmanın genel bir değerlendirmesi yapılarak teklif ve öneriler sunulmaya çalışıldı.

BÖLÜM 1: TEORİK ÇERÇEVE:20.YÜZYILDA ULUS DEVLET ANLAYIŞININ AZINLIKLARA BAKIŞI

1.1.Ulus Devletin Oluşumu

Devlet, insanlığın barbarlıktan uygarlığa geçiş sürecinde tarih içinde toplumlararası farklılaşmaların ortaya çıkışı, toplumların birbirleri ile olan ilişki ve çatışması içinde ve yine toplum olarak karşılaştıkları sorunlara getirdikleri çözümün siyasi ifadesidir. Bu çerçevede devlet, toplumun en üst düzeyde çözümünü ve en yaygın bilincini eyleme dönük bir şekilde örgütleyen ve düzenleyen toplumsal bir kurumdur(Coşkun,1997:95).

Ulus, tarihin belli bir döneminde insanların etkin katılımı ve irade hareketleri ile gerçekleştirdikleri bir oluşumdur. Yine ulus devlet te, özellikle 16.yüzyıldan itibaren gerçekleşmeye başlamış toplumsal siyasal bir örgütlenmedir. Uluslaşma, ulus ve ulus devlet süreci ile birlikte bir bütünleşme sonucu, tebaadan yurttaşa dönüşen yeni bir birey yaratmıştır.

Ulus, belli bir toprak parçasının üzerinde bölük pörçük duran parçaların, ulusal pazar çerçevesinde birleşmeleri üzerine oluşan ülkeye dayanır ve çok kalın çizgileri itibarı ile bu coğrafya üzerindeki çeşitli ve farklı etniklerin, kandaşlık ve yerelliklerinden koparak bir vatandaşlar şirketi oluşturmaları ve ülkeyi müşterek mülkiyet olarak sahiplenmeleridir (Kılıçbay, 1996:90).

Kapsayıcı bir tanım yaparsak ulus; insanların etkin katılımı ile gerçekleşen, iradi, oluşumu tarihin belli bir döneminde başlamış, sürekliliği olan, edinilmiş, toplumsal, siyasal, ekonomik, coğrafi bir bütünleşme olarak karşımıza çıkıyor. İnsanların ulus olarak bir araya gelmesinden sonra ilişkilerin düzenlenmesi için gerçekleştirilen siyasal örgüt yani devlet ile birlikte ulus devlet örgütlenmesi gerçekleşmiştir.

Batı toplumlarında ulus-devlet kurma süreci dört aşamada tamamlanmıştır:

Birinci aşama on beşinci yüzyıldan Fransız Devrimi'nin yapıldığı onsekizinci yüzyıla kadar ki süreyi kapsar ve devletin oluşumunu içerir. Bu aşamanın ortaya çıkardığı önemli sonuç, seçkinler düzeyinde ekonomik siyasal ve kültürel açıdan bütünleşmenin gerçekleşmesidir. Kandaşlık ve yerellikten uzaklaşarak ulusal Pazar çerçevesinde

birleşmesi sürecinin öncüleri durumundaki seçkinlerin yerel egemenliklerini terk ederek diğer egemenlerle gerek ekonomik düzeyde birleşmesi gerekse siyasal ve kültürel düzeyde diğer yerelliklerden gelen seçkinlerle yeni bir takım kural, ilke ve değerler çerçevesinde bütünleşmesi.

İkinci aşama, kitlelerin giderek artan oranda sisteme dahil olmasını ifade eder. Bunda asker ocağının, okulun, yeni kitle iletişiminin, merkezin seçkinleri ile kenar arasında teması sağlayan kanallar olarak oynadığı rol etkili olmuştur. Bir diğer önemli etken, aynı kanalların kitleler nezdinde yarattığı yeni kimlik duygusudur. Bu yeni kimliğin kiliseler, mezhepler veya yerel seçkinler tarafından yaratılmış olan egemen kimlikle çatışma içine girmesi, ikinci aşamanın ortaya çıkarmış olduğu önemli sonuçtur. Ulusal Pazar çerçevesindeki birleşmeye katılmayan yerel egemenlerin veya eski üretim biçiminin faydasını görmeye devam eden din adamları ile mezhep, tarikat vs. gibi dinsel önderlerin sürdürdükleri statüye dayalı hiyerarşi başta olmak üzere bu hiyerarşinin egemenliğini sürdüren yerel seçkinlerin de çıkarlarını savunan kimliğin yeni kimlikle çatışması kaçınılmazdır.

Üçüncü aşama, toplum üyelerinin siyasal sistemin işleyişinde tebaalıktan aktif yurttaş kavramına gelmelerini içerir. Bu aşamada, değerlere dayanan yerel çatışmalardan daha çok, çıkarlara dayalı işlevsel çatışmalara geçilmesi bir diğer önemli değişimdir. Bu aşama bir önceki aşamadaki çatışmaların ciddi bir biçimde sonuçlandığı aşama olarak yorumlanabilir. Pazar için üretim yapmak üzere kırsal yapıdan üretim merkezlerine, kentlere gelen birey, eski değerlere dayalı çatışma yerine kendi kişisel çıkarları doğrultusundaki çatışmalarla yüz yüzedir. Yeni geldiği yerde, eski yerinden kopmuş olan eskinin köylüsü yeninin kentlisi, işçisi artık eski ilişkilerini aşmış, yeni kurduğu ilişkileri doğrultusundaki mücadelesinde ciddi bir kazanım aşamasına ulaşmış durumdadır.

Dördüncü aşama, devletin idadi aygıtlarının genişletilmesine ilişkin süreci kapsar. Bu aşamada yeniden dağıtım araçlarının artması; kamu refahını sağlamaya yönelik hizmetlerin genişletilmesi, ulusal çaptaki ekonomik koşulları eşitlemeye yönelik politikaların uygulanması, (müterakki vergileme, zengin sınıflardan ve bölgelerden fakir sınıflara ve bölgelere kaynak aktarımı gibi) devlet nüfuzundaki artışın göstergeleri

olmuştur. Bu aşamada artık yurttaşların meydana getirdiği devlet gerçekleşmiştir(Rokkan, 1975:572).

Modern ulus devlet, yeni çağ ile birlikte tedrici bir süreç içinde 1500'lü yıllardan itibaren başlayarak şekillenmiş; 1600 ve 1700' lü yıllarda da olgun bir hüviyet kazanmaya başlamıştır. Toplumlararası ilişkilerin kazandığı yeni yön içinde yeni çağ, batıda çok çeşitli alanlarda büyük bir değişimin başladığı bir dönemdir. Batı Avrupa'da bir yandan sömürgeci ilişkilerle birlikte kapitalizm gelişme sürecine girmiş; diğer yandan düşünce hayatında ve bilimde geleneksel kalıpların dışında modern olarak adlandırılan yeni gelişmeler ortaya çıkmıştır. Söz konusu değişim bunlarla da sınırlı kalmamış, dinden güzel sanatlara varıncaya kadar yoğun bir etki söz konusu olmuştur(Coşkun,1997:133).

Modern devletler, yeni gelişmelerle ortaya çıkan çözümlerin siyasi ifadesi olarak şekillenmişlerdir. Yeni ilişkilerin geleneksel doğu-batı ilişkilerine yön verecek şekilde düzenlenmesi; imkanların bu zeminde kullanılması söz konusu olduğunda, batıda üretim mekanizmaları gelişmiş, pazar için üretim yaygınlık kazanmıştır. Bu çerçevede üretim ve üretici güçler batıda belli bir gelişme kaydetmiştir.

Bununla birlikte batı üretiminin sürdürülmesi de, öncelikle yeni siyasi güç ve gelişmelere bağlı olmuş; pazarın ve hammadde kaynaklarının denetimi öncelikle siyasi güç ve egemenliği gerekli kılmıştır. Bu da beraberinde belirli bir toprak bütünlüğü ve coğrafi temel gerekliliğini getirmiştir ve böylece yeni devletler ideolojik ve siyasi görüntülerinin yanında, belirli bir toprak temeline dayanmaları dolayısıyla ülke, vatan anlayışı üzerinde yükselmişlerdir.

Toplumlararası ilişkilerin coğrafi bir mekan içinde gerçekleşmelerine bağlı olarak; batıda yeni gelişmeler önünde ve bu gelişmelere katılmada avantaj sağlayan coğrafi bölgeler önem kazanırken, bu mekan üzerinde bulunan topluluklar kendi adlarına çözüm ve siyaset önerme imkanı bulmuşlardır. Bu çerçevede vatan ve ulus kavramları ortaya çıkmış ve modern devletin belirleyici özelliklerini oluşturmuşlardır.

17. yüzyılın başlarından itibaren, mutlakçı devletin büyüklüğünün artmasına paralel olarak, burjuvazinin elindeki zenginlik artmış ve sonuçta feodalite ile burjuvazi arasında hukuki farkın dışında hiçbir ekonomik fark kalmamıştır. Ekonomik iktidarı paylaşan

ama siyasi iktidardan pay alamayan burjuvazi, feodal merkezsizliğe göre gelişmiş meşruiyet anlayışını kendisini tanımladığı kategori olan yurttaş kavramı ile ilişkilendirmiştir. Hukuki meşruiyetin esasını, başlangıçta hükümdarlık kurumu temsil ederken, zamanla yerini yurttaşlık ve halk egemenliği ilkelerine terk etmiştir(Tanlı,1999:94-95).

1.2. Modern Ulus Devletin Özellikleri

Ulus devletin gösterdiği özellikler, ulusallık kavramına bağlı olarak ulusa atfedilen özelliklerle izah edilmektedir. Vatan birliğinin yanında dil birliği ve kültür birliği kavramları da ulus devletlerin dayandığı temeller olarak ortaya çıkmıştır.

Modern ulus devletin en önemli özelliği “merkezlilik”tir. Modern devletler özellikle batı geleneği içinde değerlendirildiklerinde öncelikle merkezi devletlerdir. Merkezilik özelliği ise, siyasetin denetlenme ihtiyacının bir ürünü olarak ortaya çıkmaktadır. Belli grupların yönetimde söz sahibi olmaları, belirli bir ortaklığın parlamentoda bulunmasına rağmen, işlerin yürütülmesinde çok seslilik söz konusu değildir ve icranın tek merkezden yönetilmesi gerekmektedir. Bir diğer etken de, yeni çağ sonrası şartlarda yeni ilişkilere katılma ancak tek bir merkezi siyaset ve örgütlülük etrafında bütünleşmekle mümkün olabilirdi. Bu nedenlerle modern ulus devletler merkezlik vasfını kazanmışlar ve merkezi bir örgütlenme söz konusu olmuştur.

Modern ulus devletin bir diğer özelliği de “anayasal devlet” olmasıdır. Anayasa ile; devletin dayandığı esaslar, işleyişi ve yeni siyasi anlayışın dayandığı temeller belirli ilkeler etrafında tanımlanmıştır. Anayasa ile yürürlükte olan siyasetin ve düzenin sınırlarının çizilmesi, bu çerçevede belirli tariflerin getirilmesi söz konusu olmuş ve giderek modern ulus devletler anayasal devlet olarak tanımlanmıştır. Anayasaların ortaya çıkışı buna dayanmaktadır.

Modern ulus devletin başlıca hususiyetlerinden birisi de yönetimin parlamenter bir işleyiş içinde “meclis”le düzenlenmesidir. Meclis, siyasetin yürütülmesinde söz sahibi olan çeşitli gruplara, kendilerini ifade etmelerine izin veren bir müessesedir. Bu yönüyle meclisler, esas itibarıyla siyasette ortaklığın ifadesi olarak ortaya çıkmışlardır.

Modern ulus devletin bir başka özelliği de “laik” esaslar üzerine bina edilmesi, siyasetin laik güçlerce yürütülmesidir. Yeni çağ ile birlikte geleneksel siyaset, yeni şartlara cevap

verememesi dolayısıyla aşılmıştır. Yeni siyasetin yürütülmesinde, daha önce görev üstlenmiş olan Hıristiyanlık ve kilise devre dışı kalmış, orta çağ süresince ellerinde bulundurdukları kurum ve yetkiler ellerinden alınmıştır. Yeni çözüm ve siyasetin geliştirilmesi ruhban sınıfın dışında, laik/sivil güçler tarafından gerçekleştirilmiştir. Bu sebeple yeni siyaset kendisini Hıristiyanlığın ve kilise örgütlenmesinin dışında tanımlamış ve düzenlemiştir.

Birbirine kültürel olarak benzeyen bireylerden oluştuğu varsayılan ulus devletler modernleşmenin getirdiği alandaki büyümenin siyasal boyutunu temsil etmek üzere ve daha önceki formların aksine, kültürel olarak türdeş kitle devleti özelliği göstermektedir ve mekansal olarak da ulusal siyasi sınırlarla, sınırları belirlenmiş olan bir takım kültürü anlayışı söz konusudur. Bu takım kültürü anlayışında ise devlet-birey ilişkisi vatandaşlık bağı ile tanımlanmıştır. Fransız ihtilali ile oluşan ulus devlet yapılanmasında egemenlik yurttaşlar topluluğunu temsilen devlette toplanmış; devlet, yurttaşlardan kendi egemenlikleri adına tüm sadakatlerin üstünde bir sadakat talep etmeye başlamıştır.

Böylece, iktidar yapısında bir merkezileşme, kültürde standartlaşma, hukukta eşitleşme ve ekonomide bütünleşme oluşturmaya girişilerek söz konusu sadakatin meşruluk alanı da çerçevelenmiştir (Coşkun, 1997: 163-165)

1.3. Ulusal Kimlik Kavramı Ve Yunanistan'da Ortaya Çıkışı

İnsanlık tarihiyle özdeşleştirilen kimlik kavramı, 18. yüzyılda Fransız ihtilali ile birlikte tarihsel-sosyolojik bir kategori olarak ortaya çıkan ulus devlet kavramının sonucu olarak yeni bir çerçeve içerisinde tanımlanmış ve ulusal kimlik kavramı ortaya çıkmıştır. Modernleşme sürecinde devletin kimliği ile devleti oluşturan yurttaşların varsayımsal kimliği örtüşmüştür.

Burada örfün çerçevesini, zor kullanımını meşru kılan genel bir hukuk yerine, soy çizgileri ve dini otoriteyle uyuşma, ondan icazet alma gibi olgular belirlemekte idi. Modern dönemde ise siyasal sistemler olabildiğince yaygın bir kitlesel sadakat talep etmeye zorunlu hale gelmiştir.

Ulusal kimlik belli anlamda bir siyasal topluluğu gerektirmektedir. Topluluğun bütün fertleri için en azından belli ortak kurumların, hak ve görevlere dair tek bir yasanın

varlığını ima etmektedir. Yine topluluk mensuplarının kendilerine özdeşleyecekleri, aidiyet hissi duyacakları belli bir toplumsal mekan, az çok hatları kesin ve sınırlanmış bir toprak parçasını da gerektirmektedir.

Milletlerin teritoryal olarak sınırlanmış nüfus birimi oldukları ve kendi yurtlarının sahipleri olmaları gerektiği; mensuplarının ortak bir kitle kültürünü, ortak tarihi mitleri ve anıları paylaştıkları fikrini içermektedir. Bayrak, para, marş gibi sembollerle topluluk fertlerine ortak mirasları ve kültürel yakınlıkları hatırlatılarak, ortak kimlik ve aidiyet duyguları güçlendirilir.

Ulus devletleşme sürecinin tek kültür yönünde getirdiği kültürler/cemaatler/kimlikler arası ilişkiler ve bu yeni sürece uyum sağlamaya çalışan mekanizmalar içinde ise etnik çatışmalar ve mikro milliyetçilikler ortaya çıkmaktadır.

Her ulus devlet kuruluşundan itibaren, coğrafi sınırları içerisinde bulunan halkı; belirli idealler, değerler, inançlar, tutumlar etrafında bütünleştirme; eğitim ve dil birliğini sağlama; çeşitli sosyal kesimler veya gruplar arasında çatışmaya yol açan farklılıkları giderme çabası göstermiştir. Ulus devletler bu politikaları, yeni bir ulusal kimlik oluşturması amacıyla kullanmış ve homojen, bütüncül bir ulusal kimlik tanımlamasına ulaşmıştır(Smith,1997:24-25).

18. ve 19. yüzyıllar hem Avrupa hem de Osmanlı İmparatorluğu açısından son derece önemli bir dönüm noktası olmuştur. Bu büyük alt üst oluş, yaşlı Avrupa'nın geleneksel imparatorluklarını temellerinden sarsarken, ulus devletlerin doğuşu sürecini başlatmış, tesirlerini yirminci yüzyıla kadar sürdürmüştür. Avusturya-Macaristan, Rusya ve Osmanlı İmparatorlukları toprak, kimlik ve yapı değişikliklerine uğramışlardır.

Napolyon savaşlarıyla Avrupa'da mücadele sürerken, İspanya ve Portekiz sömürgesi olan Güney Amerika ülkeleri bağımsızlıklarını elde etmiş, ondokuzuncu yüzyılın üçüncü

çeyreğinden sonra, üzerinde güneşin batmadığı sömürge imparatorluğunu kuran Büyük Britanya da dağılma sürecine girmiştir. Şüphesiz, bu derin etkiden ilk sarsılan imparatorluklardan birisi, hatta birincisi Osmanlı İmparatorluğu olmuştur.

Kuzey Afrika, Ortadoğu, Kafkaslar, Anadolu ve Balkanlar olmak üzere üç kıtaya yayılan, otuz milyonu aşkın, çok uluslu yapısıyla kayda değer bir dünya gücü olan bu devlet, geleneksel yapısıyla iç dinamizmini kaybetmiş, bir onarım, yenilenme ve iç hesaplaşma sürecine girmiş, ancak, bu büyük değişime hazırlıksız yakalanmıştı.

1789'da Osmanlı tahtına geçen Sultan III. Selim (1789-1807) devletini yeniden yapılandırmaya çalışmış, ortaya koyduğu Nizam-ı Cedid reformları bir ihtilalle sonuçsuz kalmıştı. Bir yıllık bir kaos döneminden sonra tahta çıkan halefi II. Mahmud (1808-1839) yalnızca devletin tepeden tırnağa yenilenmesi gibi devasa bir sorunla değil, aynı zamanda başta Avusturya Macaristan İmparatorluğu ve Rusya olmak üzere bütün büyük Avrupa güçlerinin toprak istekleri ve devlet üzerinde nüfuz kurma niyetleriyle karşı karşıya kalmıştı. Bu büyük baskıya karşı koyabilmesi için elinde ne iyi işleyen bir devlet aygıtı ve ne de güçlü bir ordu bulunuyordu.

Nitekim, ilk darbe İmparatorluğun Balkanlardaki topraklarından, Fransız İhtilali'nin etkilerine en açık bölgesinden, Mora Yarımadası'ndan geldi. 1789'lar Avrupası Fransız İhtilali ile çalkalanırken Osmanlı İmparatorluğu, ihtilali Avrupalıların bir iç sorunu olarak algılamış, onu önemsememiş, kendisinin de bu fırtınanın içerisine çekilebileceğini, biraz da uğraşmakta olduğu iç sorunlar nedeniyle algılayamamıştı. Ancak ne var ki, 1800'lü yılların ilk çeyreğinden itibaren başta Mora Yarımadası olmak üzere, Balkanlarda ortaya çıkan milliyetçilik akımı ve bağımsızlık hareketleri, Balkanlı ulusları ateşleyerek İmparatorluğu derinden sarsmaya başlamıştı.

1789'dan sonra Osmanlı tahtına çıkan aydınlıkçı mutlakiyetçi monarklar III. Selim ve II. Mahmud Fransız İhtilali'nden haberli ve ondan devlet yönetimini ve modern ordu ve bürokrasiyi çağa uygun bir duruma getirecek bir model olarak etkilenirken, Fransa'da doğan milliyetçilik düşüncelerinin ve insan haklarına dayalı yönetim anlayışının farkına varamamışlardı. Bu gelişme doğal olarak İmparatorluğun Balkan topluluklarının millet olma bilincine varmaları ve bağımsızlıklarını elde etmeleri yolunda büyük bir ivme kazanmalarına neden olmuştur(Ortaylı,1982:50-51).

Bilindiği gibi Fransız İhtilali, Fransa'da sosyal ve ekonomik gelişmelerin doğurduğu burjuva sınıfının eseri olmuş, tanrısal haklara dayalı, bireyi ezen, geleneksel kutsal imparatorluklar, tasfiye ve dağılma sürecine girmişlerdir. Kuşkusuz, Balkanlardaki ve konumuz olan Yunanistan'daki bağımsızlıkçı ve ihtilalci hareketler de, ondokuzuncu

yüzyıl başlarında artık gelişmiş bulunan Rum tüccar ve entelektüel zümrelerinin eseri olmuştur. Özellikle Mora Yarımadasında, merkezi yönetimin kontrolünden nispeten uzak bölgelerde etkili olan bu isyan ve ihtilal, Avrupa devletlerinin de askeri, diplomatik, ekonomik destek ve yardımlarıyla başarılı olmuştur.

Osmanlı dünyasında “Rumlar” olarak adlandırılan Yunan ulusu, İmparatorluğun sosyal yapısı içerisinde etnik özelliklerine göre değil de “millet sistemi” içerisinde Ortodoks Rum Milleti olarak dinlerine göre yer almakta, buna uyumlu bir statü ve durum içerisinde bulunmaktaydılar. Büyük oranda ve ağırlıklı olarak Batı Anadolu, başkent İstanbul, Ege Adaları ve Balkanların güney ucunda Mora Yarımadası’nda yoğun olarak yaşamaktaydılar.

İmparatorluk içerisinde Bulgar, Rum, Romen, Arnavut Ortodokslarını da içerisine alan bu Millet-i Rum kavramı ile Osmanlı Rumları, diğer etnik Ortodoks topluluklar içerisinde üstün bir konumda görülmekteydiler. Başkent İstanbul’daki Ortodoks Patrikhanesi’nin başı olarak Rumlar, Avrupa ve Asya’daki bütün Ortodoks Hıristiyanlığının da temsilciliği ve sözcülüğünü üstlenmiş bulunuyorlardı. Rumlar İslam dinine geçmek zorunda kalmadan Divân-ı Hümayun’da tercümanlık görevlerine gelmişler ve Osmanlı yüksek eliti içerisinde yer alabilmişlerdir. Başkent İstanbul’da yoğun olarak yaşadıkları Fener semtine atfen Fenerli Rumlar olarak isimlendirilen bu grup, onsekizinci yüzyıl boyunca (1711-1821) Osmanlı İmparatorluğu’ndaki bütün Ortodoks Rumları temsilen Osmanlı yüksek bürokrasisi içerisindeki konumlarını sürdürmüşlerdir.

Rumların Osmanlı ekonomisi içerisinde kayda değer önemi olduğu görülmektedir. Osmanlı İmparatorluğu’nun özellikle deniz ticaretinde önemli sayılabilecek bir ağırlıkları bulunuyordu. Onsekizinci yüzyılda gerek Osmanlı topraklarında ve gerekse Avrupa, Güney Rusya ve Akdeniz bölgelerinde deniz ticaretini ellerinde tutmaktaydılar. Avrupa’ya tarım ürünleri ve hammadde satarken, İmparatorluğa Avrupa’nın endüstri ürünlerini pazarlamaktaydılar. Böylelikle, ondokuzuncu yüzyıl başlarına gelindiğinde oldukça güçlü bir Rum burjuvazisi oluşmuş, sermaye sahibi zengin bir Rum nüfus meydana gelmişti.

Yunan İhtilali’nin başladığı dönemde, Batı Anadolu’da, İstanbul’da, Mora Yarımadası’nda, Ege Adalarında, Rusya ve Avrupa şehirlerinde ticaret, ziraat ve

denizcilikle uğraşan ve farklı gruplardan oluşan bir Yunanlı-Rum dünyası meydana gelmişti. Bunları; Fenerli Rumlar denilen hükümet görevlileri (Yunan aristokrasisi, Patrikhane ve çevresi, tercümanlar), zengin tüccar, denizci ve toprak sahipleri (Yunan burjuvazisi), tarımla uğraşan köylü reaya olmak üzere üç temel gruba ayırmak mümkündür(Milas,1999:57-62).

1814'lerin Avrupası ve Osmanlısını içerisine alan politik, diplomatik ve entelektüel koşullar da Yunan İhtilalinin ortaya çıkışındaki önemli unsurlardan birisi olmuştur. Yunan İhtilali başladığında Avrupa diplomasisi Napolyon Savaşları'nın ardından, 1815 Viyana Kongresi kararlarıyla yeni bir barış ve huzur dönemine girmiş bulunuyordu. "Doğu Sorunu" olarak adlandırılan ve Osmanlı İmparatorluğu'nun parçalanması ya da toprak bütünlüğünün korunup korunmaması Avrupa'nın en önemli meselesiydi. Bu aşamada İmparatorluğun toprak bütünlüğü tercih edilerek Rusya'nın Osmanlı Devleti'ni parçalayarak Akdeniz'e inmesi, başta İngiltere ve Avusturya Macaristan İmparatorluğu olmak üzere Avrupa güçleri tarafından kabul görmemekteydi. Yunan İhtilali karşısında Avrupa kamuoyu ve entelektüel çevreleri ise yönetimlerinden oldukça farklı görüşlere sahip bulunuyordu. Avrupa uygarlığının kültürel ve laik köklerinin Antik Yunanistan'dan kaynaklandığını kabul ediyorlar, Antik Helen dünyasına olan hayranlıklarını, Yunan İhtilâline destek vererek tatmin etmek, bu şekilde borçlarını ödemek istiyorlardı.

İşte bu şartlar altında, Rusya'nın kendi siyasi nüfuzu altında bir Yunanistan'ın kuruluşuna verdiği desteğe, kayıtsız kalamayacak olan Fransa ve İngiltere'nin desteği de eklenerek, Yunan İhtilali için gereken uygun diplomatik ve psikolojik ortam Yunan milliyetçileri için doğmuş bulunuyordu. Yunanlıların giriştikleri bu hareket, sosyal, ekonomik ve siyasi dengelerin değiştiği Balkanlarda, mutlakiyetçi devletlerin yönetimi altında bulunan toplumların yarattığı modern milliyetçi bir hareketti. 1768-1774 Osmanlı-Rus Savaşı'ndan sonra imzalanan Küçük Kaynarca Antlaşması ile Rusya'nın koruyuculuğu altında, daha serbest hareket edebilen Rum tüccar, denizci ve entelektüelleri tarafından başlatılmıştı(Hatipoğlu,1997:2-14).

Avrupalı düşüncelerle temas eden ve bunlardan etkilenen Rumlar, Venedik, Londra, Trieste, Marsilya, Odessa ve Moskova'da meydana getirdikleri uzak kolonilerde giderek güçlenen bir istiklâl amacına doğru yürüyorlardı.Yazar, şair ve fikir adamları bağımsız

ve anayasal bir Yunanistan özlemini Rum tebaası arasında yayıyorlardı. Yunanlı milliyetçilerin kurduğu Filiki Eterya ve Etniki Eterya gibi gizli cemiyetlerin faaliyetleriyle, Yunanistan'ın bağımsızlığı, Ege adaları, Batı Anadolu, Karadeniz bölgesi, Rodos, Girit, Bozcaada, Kıbrıs, Epir, Makedonya, Batı ve Doğu Trakya ve İstanbul'u içerisine alan, büyük fikir anlamına gelen " Megalo İdea" ülküsünün temellerini attılar ve böylece 1829'da Yunan ulus devleti ortaya çıktı(Köse,2005:47).

1.4. Uluslararası Bir Sorun Olarak Ulusal Azınlıklar

Ulusal azınlık hakları her zaman devletler içinde ulusal çıkar ve güvenlik, devletler topluluğu içinde ise, uluslar arası barış ve istikrar kaygılarına boyun eğmiştir. Bu çerçevede sorun ikili olarak değerlendirilmiştir; ulusal azınlıkların kendi kaderini tayin hakkı ve siyasal bağımsızlığı, varolan devletlerin toprak bütünlüğü ve egemenlik alanları içindeki halklar üzerinde siyasal erki ve ulus devlet sisteminin düzeni ve istikrarı karşılığı.

Ulusal azınlıklar genellikle, yalnızca devletler sisteminin düzenini tehdit ettikleri zaman uluslar arası ilişkilerin konusu olmaya başlarlar; aksi takdirde, ulusal azınlıklar iç politika konusudurlar ve uluslar arası kuruluşlar, konferanslar, kongreler, örgütler vs. onların durumu üzerine hiç değilse bile, pek az düşünmüşlerdir. Avrupa siyasal haritası dondurulduğu ve Avrupa dışındaki sınır değişiklikleri eski sömürge alanlarını etkilemediği sürece, uluslar arası örgütlerin belirli ulusal azınlıkların kaderlerini yeniden düşünmeleri için zorlayıcı neden olmamıştır. Modern uluslar arası ilişkilerin başlangıcından beri ulusal azınlık haklarının uluslararası düzeyde ele alınışı, sınır değişiklikleri ve devletler arasında toprak aktarımı ile sıkı sıkıya bağlantılı olmuştur.

Azınlık haklarıyla ilgili ilk siyasal düzenlemeler, diğer bir prenslikten alınan yeni topraklar üzerinde yaşayan huzursuz dini topluluklara egemen tarafından bağışlanan ibadet özgürlüğü şeklindedir. Bu ayrıcalıklar, 17. ve 18. yüzyılda, Avrupa siyasi haritasını ve kimlikleri belirlemede, ulusçuluk, yavaş yavaş dinin yerini almaya başladığında, bu ilk yaklaşım da değişmeye başladı.1815 Viyana Kongresi Sonuç Kararları'nda azınlıklar, ulusal gruplar olarak tanımlanmış ve onlara tanınan haklar arasında, dini özgürlükler yanı sıra, medeni ve siyasi özgürlükler de yer almıştı.1878 Berlin Kongresi'nde ulusal tanım tamamen eski din ifadesinin yerini aldı ve ulusal azınlık hakları, medeni-siyasal özgürlükler, dini özgürlükler ve ayrımcılığın önlenmesi,

Balkanlardaki yeni devletleri etkileyen sınır değişiklikleri nedeniyle, büyük güçlerin boyun eğdiği bir bedel oldu.

20. yüzyılda ulusal azınlıklar sorunu, üç farklı uluslar arası tepkiye yol açtı.1. Dünya Savaşı sonrası çabalar, Orta ve Doğu Avrupa’da sınırları yeniden çizerek, insanlar ve sınırların denk düşmesini sağlamaya yönelikti; denk düşmeyen kitleler, devletler arasında nüfus aktarımının konusu oluyordu. Kalan ulusal azınlıklar, iki savaş arası devlet sistemleri üzerindeki olası istikrarsızlaştırıcı etkilerini sınırlamak amacıyla, Milletler Cemiyeti’nin getirdiğı uluslar arası güvencelerle koruma altına alınmışlardı.

1945 sonrasında sorun, bireysel ayrımcılık ve eşitlik kavramlarıyla yeniden tanımlandı; böylece, devletlere bütün yurttaşlarına eşit medeni ve siyasal haklar tanımalarını sağlayarak, ulusal azınlıkların bireylerinin önündeki yasal veya siyasal engelleri kaldırmaları bir yükümlülük olarak dayatıldı. Bu yükümlülükler, ulusal azınlıklara mensup bireylerin egemen kültür içinde eritilmeleri ve böylece devlet içinde özel bir konum elde etmeleri veya siyasal ayrılık tehlikesini önlemeyi hedefleyen iç politikalarla uyumluydu.

1989 sonrasında kendi kaderini belirleme hakkı ile egemenlik arasındaki köklü gerginlik yeniden etnik uluslar olarak ortaya çıktı. Orta ve Doğu Avrupa’nın komünist yönetimlerinin ve Sovyetler Birliği’nin dağılışı ve egemenliğin yeniden paylaşılması, belirli etnik gruplar arasında çatışmaların olacağı ve yayılacağı korkularına yol açtı.Sonuç olarak Avrupa Güvenlik ve İşbirliği Teşkilatı’nın Moskova ve Helsinki Belgeleri ile Avrupa Konseyi’nin Ulusal Azınlıkların Korunması Sözleşmesi’nde egemenlerin eşitliği ilkesi kabul edilmiştir(Preece,2001:194-198).

Mesela Almanya’da azınlık sorununun ele alınış biçimindeki noksanların kaynağını, halktaşlardan oluşan bir ulus olarak Almanların tarihsel nedenlere dayalı kültür ve dil odaklı bir öz kavrayışında aramak doğru olur. Fransa’da ulus bilinci, toprak esaslı bir devlet çerçevesinde demokratik vatandaşlık haklarının kabul ettirilmesi mücadelesiyle gelişmişken, Almanya’da ise bu bilinç, gerçekçilikten uzak, duygu yanı ağır basan kültür ulusu olma düşüncesiyle gelişmiştir. Varoluşunu, dil, gelenek ve soy ortaklıklarında aramış sanal bir birlik oluşturmuştur. Bunun sonucu olarak, 1989’a kadar gelişen siyasal uygarlaşma sürecinden, birleşmenin getirdiğı ekonomik ve toplumsal sorunların baskısı nedeniyle, azınlıklara vermesi gereken vatandaşlık hakkı,

işçi hakları, eğitimde fırsat eşitliği ve siyasal hakları göz ardı ederek iç politikaya yarar sağlayacak yasaları dayatmaya çalışmıştır.

Günümüz Avrupa ulus devletlerinde siyasal ve kültürel açıdan homojen bir ulus-devlet modelinden gittikçe uzaklaşan güncel gerçeklerle iç içe yaşıyoruz. Kültürel ve dünya görüşü çoğulcu toplumlarda devlet, sosyal entegrasyonun güvencesini üstlenmelidir. Eğer aynı toplum içerisinde, kültürel, etnik ve dinsel açıdan farklı yaşam biçimleri diğerleriyle ve birbirleriyle eşit olarak var olma hakkına sahip olacaksa, genel siyasi kültür ile çoğunluk kültürü arasında oluşan füzyonun çözülmesi gerekir. Ortak siyasi kültür düzeyi, alt kültürlerin ve politika öncesi biçimlenmiş kimliklerin düzeyinden bağımsız olarak oluşturulmalıdır. Eşit haklı bir arada varoluşun yegane önkoşulu, korunan inançların ve uygulamaların, her bir siyasi kültürün yorumlanması çerçevesinde geçerli anayasa ilkeleriyle çelişmemesidir. (Habermas, 1997,26).

Bugün artık ulus-devlet, içeride çok kültürlülüğün doğurduğu patlama ve dışarıda küreselleşmenin getirdiği sorunlar altında kendini adeta bir meydan okumayla karşı karşıya hissetmektedir. Bu nedenle, devlet vatandaşları ulusunun ve halk ulusunun bağlayıcılık antlaşmasının, işlevsel bir değeri olup olmadığı sorunu eğitim alanında da azınlıklara karşı uygulanan kısıtlayıcı, engelleyici baskı politikalarıyla da karşımıza çıkıyor. Teorik çerçevesini belirlediğimiz bu bölümde, Yunanistan'ın Batı Trakya Türk Azınlığı'na karşı yürüttüğü dayatmacı ve baskıcı eğitim ve öğretim politikalarının, ulus-devlet anlayışını benimsemiş diğer Avrupa devletlerinden çok farklı olmadığını, sebep-sonuç ilişkileriyle ortaya koymaya çalıştık. Sonuç itibarıyla, sözde demokratik ve hukuk devlet prensiplerini, halk egemenliği ve insan hakları arasında bütünleştirmeye çalıştığını iddia eden ulus-devlet ayrımcılığı, meşru hukuk devleti çerçevesi içerisinde, genel siyasi kültürle kaynaşmış çoğunluk kültürüyle Batı Trakya Türk Azınlığı'na istenileni kabul ettirme biçiminde içinden çıkılması oldukça zor bir hale bürünmüştür.

BÖLÜM 2 : BATI TRAKYA'NIN COĞRAFİ KONUMU VE TARİHİ GEÇMİŞİ

2.1. Batı Trakya'nın Konumu

Adını, M.Ö. 2000-1200'lerde buraya gelip yerleşen "Trak" kabilelerinden alan Trakya bölgesi, ilk çağlardan beri doğuda Karadeniz, güneyde ise Marmara Denizi-Ege Denizi ile sınırlandığı kabul edilen bir toprak parçasıdır.

Bölgenin kuzey ve batı sınırları tartışmaya açıktır. En geniş biçimde yorumlanması halinde bile, kuzeyde Balkan Dağlarına, hatta Tuna Nehri'ne dek uzanmaktadır. Doğu Trakya, Meriç Nehrinin doğusunda kalan kısımdır. Batı Trakya ise, Meriç Nehri ile Mesta-Karasu (Nestos) Nehri arasında kalan bölgedir ve günümüzde Yunanistan'ın egemenliği altındadır.

Bu bölge, 8578 kilometre karelik bir şerit halinde kıyı boyunca uzanmakta ve Dedeağaç (Aleksandrupolis),Gümülcine ve İskeçe (Ksanthi) illerinden oluşmaktadır (Oran, 1986: 7).

Batı Trakya'da yaşayan Türk azınlığı, bölgenin denize kadar inen düzlük bölümüne "OVA", bu bölümle Rodop dağları arasında kalan kısma "YAKA", buranın da kuzeyindeki dağlık bölgeye "CEBEL" ya da daha yaygın bir deyimle "BALKAN KOLU" adını vermektedir.

Bilindiği gibi Trakya, doğu ve batı olmak üzere iki kısma ayrılır: Doğu Trakya, bugünkü Türkiye'nin Avrupa kıtasındaki arazisini teşkil eder. Bunun dışındaki kısım ise Batı Trakya olup 1913'te kurulan Batı Trakya Hükümet-i Müstakilesi sınırları esas alındığında -bugün- bir kısmı Yunanistan'ın, diğer bir kısmı da Bulgaristan'ın sınırları içinde bulunmaktadır. Lozan Antlaşması'yla (1923) sınırları çizilen Batı Trakya ise, bugünkü Yunanistan'ın idaresinde olan bölgedir(Armaoğlu,1982:271).

Batı Trakya denilen topraklar. Doğuda Türk-Yunan sınırını teşkil eden Meriç Nehri, batıda Struma Nehri, kuzeyde Bulgar-Yunan sınırı üzerindeki Rodop Dağları ve güneyde de Ege Denizi arasında kalan topraklar oluşturur.

Batı Trakya Yunanistan'a Lozan Antlaşması ile bırakılmıştır.

1923 yılında Batı Trakya'nın nüfusu 191.699 olup, bunun 129.120'si Türk, 33.910'u Yunanlı, 29.266'sı Bulgar, 1480 Yahudi ve 923'ü Ermeni idi. 2007'lere gelindiğinde ise, Batı Trakya'nın toplam nüfusu 350.000 kadar olup, bunun sadece 120.000 kadarı Türk'tür.(Türklerin nüfus artışı ortalama %2.8 olduğuna göre, Türk nüfusunun bugünkünün üç misli olması gerekmektedir. Ancak Yunan hükümetlerinin Türk kitlesini eritmek ve kaçırmak için uyguladığı sistemli politikalar, Türk nüfusunun azalmasına sebep olmuştur.

Akdeniz ikliminin egemen olduğu bölgede halkın büyük çoğunluğu, özellikle Müslüman Türkler tarımla uğraşmaktadır. Azınlığın %75 kadarı köylerde oturmaktadır.

Bölgenin denize kadar olan düzlük bölümüne azınlık arasında Ova, bölge ile Rodop Dağları arasındaki kısma Vaka, daha kuzeyindeki dağlık bölgeye Cebel, ya da yaygın deyişle Balkan Kolu adı verilmektedir(Armaoğlu, 1982:279).

Bulgaristan sınırı tarafından kalan Balkan Kolu'nda, Bulgaristan'a 8 km, Türkiye sınırına 38 km uzaklıkta, 30 km derinliği ve 50 km genişliği olan "Yasak Bölge" bulunmaktadır. Bölgenin yüzölçümü 2650 kilometrekaredir.

Rodoplar adıyla da ifade edilen bu bölge, "Askeri Bölge" ilân edildiğinden, yabancıların girmesi yasak olduğu gibi yerli halkın da izinsiz bölgeye girmesi yasaklanmıştır. Yunan ordusunun bu bölgedeki yığınağı (Bilhassa 1984 yılı itibariyle) gittikçe artmaktadır

(Baskın Oran, 1992:24).

Türk-Müslüman azınlığın yaşadığı bu bölgenin paralelinde Hıristiyanların yaşadığı bölge ise yasak kapsamında değildir. Bölge 24:00 ile 08:00 saatleri arası tümüyle kapatılmaktadır. 120 köy ve 60 bin dolayındaki Cebel Türkleri'nin (Pomak) yaşadığı bölgedeki azınlık, göçe zorlanmakta, kendi ülkeleri içinde seyahat etme hakkından mahrum bırakılmaktadır.

Yunan Hükümeti Rodop yaylasındaki Pomak Türkleri'ni Rumlaştırmaya çalışmaktadır. Bu bölgedeki azınlıklar için Elmalı, Kozluca, Memkova, Yassıören nahiye merkezlerinde Çocuk Bakımevleri faaliyete geçmiştir. Yunanistan, bakımevlerindeki Türk çocuklarına milli politikası doğrultusunda bir program uygulamaktadır.Belli yaşa

gelmiş insanlara bazı düşünceleri kabul ettirmek zor olacağından Yunan yönetimi, bu işi küçük yaşlarda halletmek istemektedir. Çocuk yuvalarında görevli şahıslar, bu küçük beyinlere Türk Kültürü ile çelişen Yunan zihniyetinin uydurma ürünlerini empoze ederek meseleyi kökten çözmek istemektedirler. Amaç, uzun vadede Türk azınlığını Rumlaştırmaktır (Merçil,1968:27).

2.2. Batı Trakya Türkleri'nin Tarihsel Geçmişi

Batı Trakya Türk Azınlığının sorunlarını belirtmeye çalışırken, bölge Türkleri'nin tarihsel geçmişinden ve Türk azınlığının doğuşundan da söz etmek yararlı olacaktır.

Bölgenin tarihi, Osmanlı fethi ile başlar. Osmanlılar, Doğu Trakya'yı 1363'te fethettikten sonra, bölge bir bütün olarak 1878'e kadar Türklerin egemenliği altında kalmıştır.

1362 yılında Edirne'nin fethi sonucu Osmanlılar, stratejik ve iktisadi nedenlerle topraklarını Balkanlarda genişletmişlerdi. Bu genişleme sırasında bu bölgenin demografik yapısı da büyük ölçüde Türkleştirilmiştir. Bunda stratejik faktörlerin etkisi büyüktür. Ancak gerileme devri ve 13 Temmuz 1878 Berlin Antlaşması ile Trakya'nın bu bütünlüğü bozulmuş, bu yöredeki Türk nüfusunun varlığı azalmıştır.

3 Mart 1878 tarihli Ayestefanos Antlaşması, Bulgaristan'a İstanbul, Edirne ve Selanik dışında kalmak koşuluyla çok geniş bir alanı bırakmış ve Bulgaristan'ın sınırlarını Ege Denizine kadar uzatmıştır. Böylelikle bütün Trakya ve bu yörede yaşayan Türkler Bulgar egemenliği altına terkedilmişti. Ancak, Ayestefanos Antlaşması İngiltere'nin Balkanlardaki çıkarlarına ters düştüğü için bu ülkenin girişimiyle aynı yıl Berlin Kongresi toplanmış ve 13 Temmuz 1878'de Berlin Antlaşması imzalanmıştı. Berlin Antlaşması, Bulgaristan'ın bağımsız bir devlet olma yolunda atmış olduğu önemli bir adımdır. Bu antlaşma ile kurulan Bulgaristan Prensiği'nin sınırları daraltılmış ve Osmanlı İmparatorluğu'na vergi veren bir Prenslik haline getirilmişti. Ancak, Bulgaristan sınırları içerisinde kalan Trakya'nın kuzey bölümünde Doğu Rumeli adı altında yönetsel özerkliğe sahip, özerk statülü bir bölge kurulmuştu(Bıyıkoğlu,1955:21-22).

Topraklarının Rusya tarafından işgal edilerek Ayastefanos'la Bulgaristan'a verilmesi, Türkler arasında büyük tepki yaratmıştı. Bu yöredeki Türkler, söz konusu antlaşmanın

imzasından kırk gün sonra (3 Mart 1878) Rodoplar'da ayaklandılar.

Olaylar kısa zamanda Doğu Rumeli'ye yayıldı ve Türkler, 16 Mart 1878'de geçici bir hükümet kurdular. Bu hareketlerin ve Rodop'ta kurulan "Geçici Hükümetin" batılı ülkelere yaptığı başvurular, Berlin Antlaşması'nda (13 Temmuz 1878) Doğu Rumeli'nin Bulgaristan egemenliğinden alınarak, ayrı bir yönetim altına konmasına ve bu isim altında "İmtiyazlı bir Osmanlı Vilayeti"nin kurulmasında önemli bir rol oynamış olması gerekir. Doğu Rumeli, 1878 Berlin Antlaşmasıyla kurulan Bulgaristan Prensiği'nin topraklarına 1885'de katılmış ve böylelikle varlığı sekiz yıl süren Rodop Hükümeti de 20 Nisan 1886'da sona ermiştir(Kurtuluş,1979:16).

Doğu Rumeli adını alan ve Bulgaristan sınırları içinde kalan kuzey parçası dışında Trakya, bir kıyı şeridi halinde, Balkan Savaşlarına dek Türklerin elinde kalmıştır. Birinci Balkan Savaşında umulmadık ve büyük yenilgiler alan Osmanlı ordusu, Çatalca hattı gerisine çekildi ve bu hattın batısındaki topraklar ve bu arada Trakya, Balkanlı müttefikler tarafından işgal edildi.

30 Mayıs 1913'de yapılan Londra Barış Konferansı sonucu, Osmanlı Devleti Kidyenez çizgisinin batısındaki bütün toprakları Balkan ülkelerine bırakmış oldu. Batı Trakya, Bulgaristan tarafından işgal edildi. Fakat bilindiği gibi, bu ülkeler savaş ganimeti konusunda birbirlerine düştükleri için, 29 Haziran'da ikinci bir savaşa giriştiler. Osmanlı orduları bundan yararlanarak Edirne'yi geri aldı (23 Temmuz 1913). Fakat, Osmanlı hariciyesinin Meriç'in batısına geçilmeyeceğine ilişkin notası gereğince daha ileri gidilmedi. Bununla birlikte, Bulgar çetelerinin Batı Trakya'da eziyet yaptıklarına ilişkin haberler üzerine, Kolordu Kurmay Başkanı Enver Bey'in (Paşa) buyruğuyla, "Umum Çeteler Kumandanı" Kuşçubaşı Eşref komutasında 116 kişilik bir birlik, 15 Ağustos 1913'de bu bölgeye gönderildi. Kısa zamanda olağanüstü bir başarı gösteren birlik, Batı Trakya'yı baştanbaşa işgal etti. Üstelik Gümülcine'yi alarak, 31 Ağustos 1913'de "Garbi Trakya Hükümet-i Muvakkatesi"ni kurdu(Dede,1978:13).

Hükümetin ilanı, hem Sofya'yı hem de İstanbul'u telaşlandırdı. Osmanlı Başkumandanlığı derhal Trakya'yı boşaltma emri verdi (25 Eylül 1913). Bunun üzerine, Batı Trakya yöneticileri, İstanbul ile maddi ilişkilerini kestiler. Yunanlılar, kendilerine, 2 Ekim 1913'de Dedeoğaç ve limanını teslim edince de, "Garbi Trakya

Hükümet-i Müstakilesi"ni ilan ettiler. Bağımsız cumhuriyetin yeşil- beyaz ve siyah renkler üzerine ay ve üç yıldızlı bayrağı, resmi binalara çekildi. Yeni Cumhuriyet, 29.170 kişiyi hemen silah altına aldı. 51.000 kişilik bir orduyu beslemeyi öngören bir bütçe tasarısı yapmaya girişti. Bu amaçlarla pul çıkardı ve sesini Avrupa'ya duyurmak için, Batı Trakya Ajansı adlı resmi bir ajans kurdu. Fransızca ve Türkçe olarak Independent adlı bir gazete çıkarmaya başladı(Bıyıkoğlu,1955:72-73).

Batı Trakya'da bunlar olurken, bir yandan büyük devletler İstanbul'u sıkıştırıyor ve Rus tehlikesinden söz ediyor, diğer yandan da Osmanlı-Bulgar görüşmeleri sürüyordu. İşte bu görüşmelerin sonunda, 29 Eylül 1913 tarihinde imzalanan İstanbul Antlaşması, Batı Trakya'yı tümüyle Bulgaristan'a bıraktı. Zaten, Batı Trakya, Balkan Devletleri arasında 10 Ağustos 1913 tarihinde imzalanan ve II. Balkan Savaşını sonuçlandıran bir belge olan Bükreş Antlaşmasıyla Bulgaristan'a terk edilmiş oluyordu(Erim,1953:109).

Bu antlaşmalar sonucu, tarihteki bu "ilk Türk Cumhuriyeti" de 25 Ekim 1913'te siyaset sahnesinden silindi. Bundan sonra, Batı Trakya, bir daha Türk egemenliğine geri dönmeyeceği gibi, Bulgaristan'ın Üçlü İttifak'a katılmasını sağlamak amacıyla, 6 Eylül 1915'te Sofya'da imzalanan sınır düzeltme antlaşmasıyla, Bulgaristan'a Doğu Trakya'dan bir toprak parçası da veriliyordu(Kutay,1962:65).

Batı Trakya, 1913-18 yılları arasında, hukuken ve fiilen Bulgar egemenliğinde kaldı. Bu süre içinde Türklerin direnişi devam etti. Drama'da Yüzbaşı Fuad (Balkan), Şakir Zümre ve Cevad Beyler tarafından 29 Temmuz 1915'te "Garbi Kurtuluş Komitesi" kuruldu. İttihat ve Terakki'nin bundan amacı, Bulgar çeteleriyle mücadele etmek ve siyasal olarak örgütlenmekti. Komite, "II. Cunta Hükümeti" adıyla tanınmaktadır. Bu yönetim, 27 Eylül 1917'ye kadar hükmi varlığını sürdürdü(Aydınli, 1975:9).

Bulgaristan'ın, I. Dünya Savaşına Üçlü İttifaktan yana olarak katılması üzerine, bu ülkenin 1913'ten beri resmen elinde tuttuğu Batı Trakya'nın kime ait olacağı konusunu görüşen Paris Barış Konferansı, bu konuda kesin bir karara varamadığı için, Bulgaristan'ın güney sınırlarını saptayacak bir barış antlaşması yapılmasını ve Batı Trakya konusunda kesin bir karar alınana dek bölgenin Müttefikler tarafından işgal edilmesini uygun gördü. Söz konusu barış antlaşması, 27 Kasım 1919'da Neuilly-Sur-Seine'de imzalandı.

Bu antlaşma gereğince, Batı Trakya'nın dağlık kuzey kısımları Bulgaristan'a bırakılıyordu. Güney kısımları da Müttefiklerce işgal ediliyordu. Bu işgal, Fransız kuvvetlerince gerçekleştirildi. Burada,. Fransız Generali Vali Charpy'nin başkanlığında bir "Müttefiklerarası Trakya Hükümeti" (Thrace Inter Alliee) kuruldu. Yunanlıların İskeçe'yi işgal edeceği haberi alınınca, Enver Paşa tarafından Batı Trakya işlerinin başına getirilmiş olan Yüzbaşı Süleyman Askeri Bey'in eşgüdümünde toplanan İstanbul'daki Batı Trakyalılar tarafından, 10 Kasım 1918'de kurulmuş olan ve o zamana dek İstanbul'da faaliyet gösteren, "Garbi Trakya Komitesi" (1915'te kurulmuş olan eskisinin devamı niteliğindedir), o yörelerdeki halk hareketlerini yakından izlemek için merkezini Gümülcine'ye nakletti(Bıyıkoğlu,1955:191)

Garbi Trakya Komitesi, 22 Mayıs 1920'de gerçekleşen Yunan işgaline dek, Müttefiklerarası Batı Trakya Hükümetinin devamı süresince, Gümülcine'de kaldı ve bu hükümet sınırları içindeki Türkler'in haklarını korumak için Fransız Askeri Valisi ile işbirliği yaptı.

15 Ekim 1919'dan 23 Mayıs 1920'ye kadar süren bu "Müttefiklerarası Trakya Hükümeti" döneminde Batı Trakya Tarihi iyice karanlıktır. Kimi kaynakların bu hükümeti açıkça bir "Türk Hükümeti" olarak ilan ettikleri görülmektedir(Batıbey, 1979: 45).

Buna karşılık, Batı Trakya tarihi üzerinde yazılmış başka bir yapıt, "...Bu muvakkat hükümet, Batı ve Doğu Trakya'nın mukadderatı hakkında kesin karar verilinceye kadar, Yunan işgalini kolaylaştırmak ve Venizelos siyasetine öncülük etmek üzere düşünülen bir tertipten başka birşey değildi" demektedir(Bıyıkoğlu,1955:314-315).

15 Mayıs 1919'da Yunan orduları İzmir'e çıktığı için ve yine Yunan orduları 4 Ekim 1919'da Müttefiklerin desteğinde Batı Trakya'nın Okçular-İskeçe-Narlıköy üçgenini işgal ettiklerinden, 27 Kasım 1919'da Neuilly'de Batı Trakya'yı müttefiklere bırakan antlaşmanın, Müttefiklerle Bulgaristan arasında imzalandığından ve nihayet Muhtıra'nın verilmesinden dört gün sonra, 14 Mayıs 1920'de Gümülcine'nin 8 km. batısındaki Narlıköy'deki karargahından hareket eden Yunan ordusu, önce Gümülcine'yi daha sonra da Dedeoğaç ve Dimetoka'yı işgal ettiğinden, ortam, özerklik isteği için hiç de uygun

değildi. Batı Trakya, 10 Ağustos 1920'de Müttefikler tarafından Yunanistan'a devredilmiştir.

Yunan işgalinin ertesini günü son bulan Müttefiklerarası Trakya Hükümeti döneminde, Bulgarlar'ın da katılımıyla, Gümülcineli Tevfik Bey başkanlığında Fransız yanlısı ve anti-Yunan bir Türk hükümeti kurulmuştur. Bu hükümetin amacı, Batı Trakya'da Fransız mandası altında, tampon bir Türk Devleti oluşturmaktır(Bıyıkoğlu,1955:316).

Trakya'da bölgenin Yunanistan tarafından resmen işgalinin tamamlanmasından üç gün sonra, son "Hükümet" İttihat ve Terakki'nin girişimiyle 25 Mayıs 1920 tarihinde kurulmuştur. Gümülcine'nin Hemitli bucağında Bulgarlar'ın da katılımıyla Peştereli Tevfik Bey başkanlığında kurulan ve Lozan Antlaşması'nın imzasına (24 Temmuz 1923) dek devam eden bu hükümet, hem Avrupa başkentlerine heyetler göndererek siyasal faaliyette bulunmuş, hem de çete savaşı yaparak Yunan kuvvetlerini sürekli olarak rahatsız etmiştir. Kimi kaynakların "Batı Trakya Ulusal Hükümeti", kimilerinin de "Batı Trakya Devlet-i Muvakkatesi" diye andıkları bu girişim, Türklerin Batı Trakya'daki son direnmesi olmuştur.

Batı Trakya'da sekiz yıl içinde yaşanan aktif siyasal ve askeri mücadele, Lozan Konferansı'nın başlaması üzerine son bulmuştur. Türkiye, yapmakta olduğu silah yardımını da artık kesmişti. Batı Trakya sorunu artık bütün Türkiye'yi ilgilendiren ve daha geniş dengeler içinde ele alınmak zorundaydı(Özgüç,1997).

2.3. Batı Trakya Türkleri'nin Eğitim Problemleri

Dün olduğu gibi bugün de Türkiye'nin Doğu Trakya'da stratejik emniyetini kesinlikle temin edecek olan yer, Batı Trakya'dır. Batı Trakya Türkleri her ne kadar sınırlarımız dışında ise de onlar Türkiye'nin tamponu durumundadır(Aydınlı,1971: 442).

Batı Trakya Türkleri Yunanistan'ın baskılarının yanı sıra Bulgaristan'ın tehdidiyle de karşı karşıyadır. Ege'ye çıkmak için her şeyi göze alan Bulgaristan'ın önünde tek doğal engel Batı Trakya'dır. Boğazların savunması Ege Denizi'ne çıkmayı başarmış bir Bulgaristan'a karşı daha zayıf olacaktır(Kurtuluş,1979:89-90).

1954'ten itibaren Kıbrıs meselesi Türk-Yunan münasebetlerini gerginleştirmeye

başlayınca Kıbrıs'ta olduğu gibi Batı Trakya'da da bir Türk kitlesinin bulunmasını kendisi bakımından tehlikeli bulan Yunanistan, Batı Trakya'daki Türk varlığını eritmek için çeşitli yollara başvurarak bu yönde uygulamakta olduğu sindirme ve eritme politikalarına ivme kazandırmıştır. Bu uygulamalar Lozan Antlaşması'nın ihlâli olduğu için Batı Trakya meselesi sık sık Türk-Yunan münasebetlerinde gerginlik sebebi olmaktan geri kalmamıştır(Armaoğlu,1982:271).

Yunanistan'ın bu asimilasyon ile baskıcı uygulamalarının nihai amacı; Türk azınlığının her türlü gelişme imkânını yok ederek, ya çoğunluğunun içinde yok olmaları ya da Yunanistan'dan göç etmelerini sağlamaktır.

1967 yılında Cunta idaresi ile birlikte hız verdiği bu politikası sonucunda, Batı Trakya Türkleri'nin karşı karşıya kaldıkları sorunlarının en önemlisi ve planlı olarak uygulananı "Eğitim ve Öğretim" konusu olmuştur.

Bilindiği gibi, "Eğitim ve Öğretim" 21.yüzyıla girdiğimiz şu günlerde insanların temel ihtiyaçları arasına girmiştir. Bunun yanı sıra insanın en önemli "hakkı" ve devlet açısından da üstlenmek mecburiyetinde olduğu yükümlülüğüdür. Bu bakımdan gerekçesi ne olursa olsun Yunanistan'ın Türk azınlığına uyguladığı periyodik engellemeler kabul edilir bir durum olamaz.

Yunanistan'ın sadece etnik kökenleri farklı olduğu için Batı Trakya Türkleri'ne başta eğitim ve öğretim alanı olmak üzere birçok sahada ikinci sınıf vatandaş muamelesi yapması, gerek Yunan Anayasası, gerek ikili antlaşmalar ve gerekse insan hakları çerçevesinde yasal olmayan ve kötü amaçlı girişimler olduğu görülmektedir.

2.4. Eğitim Ve Öğretim Alanında Karşılaşılan Sorunlar

2.4.1. Batı Trakya Türk Azınlığı Açısından Eğitim ve Öğretimin Önemi

Azınlık, bir ülkede yaşayan ve aralarında dil, din, ırk ve kültür bağı olan ülkedeki çoğunluktan kendini farklı hisseden gruplardır. Kendilerine çoğunlukla eşit haklar sağlanır. Bununla birlikte, azınlıkların kendi dil, ırk ve dinlerinin özelliklerini korumanın yanında yeni nesillere aktarabilmesi için dini ve kültürel alanlarda faaliyet yapmaları serbesttir.

İnsanlara birey olarak gelişmelerini sağlamada çok önemli bir rol oynayan eğitim ögesi, bir azınlığın grup kimliğini koruyabilmesi için gerekli olan koşulların da en önemlisidir. Bir grubun (azınlığın) üyelerinin gerektiği biçimde eğitilebilmesi ve bunun serbestçe ve azınlığın kendi dilinde yapabilmesi güvencesi, zamanımızın en doğal haklarının başında gelmektedir(Oran,1986: 117).

Ayrıca, eğitimin topluma yeniden can vermesi, onu tazelemesi gibi vazgeçilmez bir işlevi vardır. Bu işlevi tanınmayan toplum var olma çizgisinin altına düşer.

Bir toplumu dejenere etmenin en kestirme yolu, toplumun ilim, kültür kaynaklarını ve eğitim yuvalarını yozlaştırmaktan geçer. Bugün okul ve eğitim açısından Batı Trakya gencinin durumuna baktığımızda plânlı ve programlı bir dejenerasyon hareketinin uygulanmakta olduğunu görmekteyiz(Cırtlı,1983:261).

Batı Trakya Türkleri'ne yaşadıkları ülkenin vatandaşlık hakları ile birlikte ikili ve uluslararası antlaşmalarla bazı özel haklar da verilmiştir. Yunanistan'da yaşayan Batı Trakya Türk Azınlığı için bu haklar birçok antlaşma ile teoride geçerli, fakat pratikte geçersizdir. Yunanistan bir taraftan yükümlülüklerini yerine getirmez ve Batı Trakya"daki Türk Toplumunu asimile etme ve burada yaşayan insanları göçe zorlamaya çalışırken bir yandan da kültürel varlıklarını yok edici çeşitli baskılar uygulamaktadır. Bu sebeple Yunanistan, asimilasyon için en güçlü silah olan eğitim kurumlarını kullanmaktadır(Hakses,1988:5).

Yunanistan'da bulunan azınlıkların bu konudaki haklarıyla ilgili yasal düzenleme ve güvenceler bu ülkenin taraf olduğu uluslararası antlaşmalarda, sözleşmelerde ve ülkenin iç mevzuatında yer almaktadır. Burada ana hatlarıyla bu antlaşmaları incelemek faydalı olacaktır.

2.4. 2. Batı Trakya Türkleri'nin Eğitim ve Öğretimini Düzenleyen Antlaşmalar

2.4. 2.1. 1913 Atina Antlaşması

Batı Trakya Müslüman Türk azınlığının eğitimi konusunda bugün geçerli olan en eski uluslararası metin 1913 Atina Antlaşması'dır. Bu antlaşmanın 3 Numaralı Protokol, 15. maddesi ile Yunanistan, Müslüman özel okullarını tanımakta, bunların gelir kaynaklarına saygı gösterileceğini ve buralarda eğitimin Türkçe yapılacağı hükmünü

getirmektedir. 15.maddenin ayrıntısı şu şekildedir: "Müslüman özel okulları ve bu arada, Selanik'teki Mithat Paşa Sanat ve Meslek Okulu tanınacak ve bunların gereksinimlerini karşılamak için baştan beri ellerinde bulundurdukları gelir kaynaklarına saygı gösterilecektir."

Mevcut bulunan veya üçüncü kişilerce veya Müslüman esnaf tarafından oluşturulacak yerel komisyonlar tarafından bundan sonra kurulacak olan Müslüman özel okulları da aynı biçimde mütalaa edilecektir. Baş müftü, müftüler ve Helen Devleti'nin Kamu Eğitim Müfettişleri bu okulları teftiş edebileceklerdir. Eğitim, resmi programla uyarlı ve Yunan dili mecburi olarak yapılacaktır(Oran, 1992:118).

1913 Atina Antlaşması'nın eğitimle alakalı maddelerinde, Müslüman okulların gelir kaynaklarına saygı gösterileceği ve Yunanca mecburi eğitim dilinin Türkçe olacağı belirtilmesine rağmen antlaşmanın tam tersine olduğu görülmektedir. Batı Trakya'da eğitim-öğretim kurumlarının en başta gelen gelir kaynakları vakıflar, halktan toplanan paralar ve hibe edilen mahsullerdir.

1980'de bu antlaşmanın statüsü değiştirilmiş ve normal cemiyet statüsüne indirilmiştir. Yeni çıkan kanun vakıfların kontrolünün müftülüklerden Rum valilere devretmekte ve şehirlerdeki vakıflarının merkezi yönelimini küçük birimlere ayırarak, heyet seçiminde Rum valilere yetkiler vermektedir. Böylece yıllardan beri okulları ayakta tutan en önemli gelir kaynağı Rum valilerin inisiyatifine bırakılmakta ve böylece eğitim-öğretim faaliyetine Batı Trakya Türkleri'nin önüne Yunan Hükümet politik bir engel daha koymuş olmaktadır.

Okulların ikinci gelir kaynağı. Batı Trakya Türk çiftçisinden temin edilen para veya üretmiş olduğu mahsullerdir. "Patrikhane'nin İhanet Programı" başlığıyla Batı Trakya Dergisinin 54. sayısında yayınlanan bildirinin, Kiliselerin Siyasi Hedefleri bölümünde şöyle denilmektedir; 5.madde Türk çiftçisi ağır faizlerle toprağından edilecektir. Gerçekten Batı Trakya'da bu maddenin uygulandığına dair bir çok örnek göstermek mümkündür. Yunan Hükümeti Türk arazilerini düşük ücretler üzerinden kamulaştırarak. dünyanın değişik bölgelerinden getirdiği Rum göçmenleri yerleştirmektedir'.Türklerin elinde bulunan çiftliklere el atılarak, Hıristiyanlara geçmesi sağlanmaktadır. Yeşil saha adı altında Türk evlerinin mülkiyeti dondurulmaktadır.

Bütün bunlardan anlaşılacağı gibi Yunan Hükümeti'nin "vatandaşları durumundaki" Türk azınlığına karşı eğitim-öğretim konusunda ciddi engellemeler yaptığı görülmektedir. Karakteristik olarak doğrudan müdahale yerine yukarıda açıklandığı gibi "gelir kaynaklarını" kurutarak, söz konusu faaliyetleri kısıtlamak, yok etmek istemektedir (Özgüç, 1997:24-25).

2.4. 2.2. 10 Ağustos 1920 Yunan Sevri

1920 yılında Yunan Sevri'nin 8. ve 9. Maddeleri de, azınlıkların eğitimi ile ilgili hükümler getirmektedir. Antlaşmanın 8.maddesi; Irk, din ve dil bakımından farklı olan azınlıklara, harcamaları kendilerine ait olmak üzere, dini ve toplumsal kurumlar ve okullar kurma, işletme ve denetleme hakkını vermekte, burada kendi kültürlerini kullanma imkanı sağlamaktadır.

Lozan Antlaşması'nın 41. maddesinde de yer aldığı gibi 1 Ocak 1913 tarihinden sonra Yunanistan'a katılan topraklarda geçerli olmak üzere, farklı dil konuşan yurttaşların çoğunlukta buldukları bölgelerdeki resmi okullarda kendi dillerinde eğitim yapılacağını, azınlıkların toplu buldukları yerlerde devletin ve belediyelerin bütçelerinden eğitim, dini ve insani amaçlarda kullanmak üzere adil bir miktarın pay olarak ayrılacağını öngörmektedir.

Görüldüğü gibi, Yunan Sevri'nin 8. ve 9., Lozan Antlaşması'nın 41 .maddeleri Türklere eğitim ve öğretim kurumlarında kendi dillerinde eğitim yapma hakkını vermektedir. Bu hak sonradan imzalanan ikili ve uluslararası antlaşmalarla da teyit edilmiştir.

İnsanların dillerini öğrenmesi için belirli kıstaslar gereklidir. Başta bu dili eksiksiz konuşabilen ve yazabilen öğretmenler, öğrenilecek dille alakalı kitap ve yeterli malzemenin sağlanması, en önemlisi de dil eğitimi için yeterli zamanın ayrılması ilk akla gelenleridir.

Batı Trakya'da bunların hiçbirisi sağlanmış değildir. Batı Trakya'da görev yapan öğretmenlerin çoğu SÖPA mezunudur. SÖPA'da verilen program içerisinde Türkçenin kayıtlarda yer almasının yanı sıra uygulamada Türkçeye yer verilmediği bilinmektedir. Türkçeye kendisi vâkıf olmayan bir öğretmenin, öğrenciye bu konuda ne verebileceği

herkesin malûmudur. Gümölcine'de İngilizce, Almanca ve diğer dillerde yazılmış gazete ve kitapların satışı rahatça yapılmasına rağmen, Türk dilinde yazılmış gazete ve kitapların satışı aynı rahatlıkla yapılamamaktadır. Öğrencilerin elinde bulunan kitaplar en az 20 yıl eski olduğu için yeni bilgileri, gelişmeleri yansıtamamaktadır. Diğer taraftan söz konusu kitaplar, öğrencilerin ellerinde dağılmaktadır. Yunan yönetimi Türk diliyle alakalı derslerin sayısını kademeli olarak azaltmaktadır. Uzun vadede, Türklerin millet olarak birbirlerine kenetlenmesinde en önemli araç olan dilin okullarda öğretilmesini engellemek ve Rumlar içinde erimelerinin sağlanması hedeflenmektedir.

2.4. 2.3. 24 Temmuz 1923 Lozan Barış Antlaşması

Lozan Barış Antlaşması'nın 40. ve 41. maddeleri daha da geniş haklar getirmektedir. Antlaşmanın 40. maddesinde: "Müslüman azınlığa mensup Yunan uyruklu Batı Trakya Türkleri, hem hukuk bakımından hem de uygulamada, öteki Yunan uyruklarıyla aynı işlemlerden ve aynı güvencelerden yararlanacaklardır. Özellikle, giderlerini kendileri ödemek üzere, her türlü hayır kurumlarıyla, dinsel ve sosyal kurumlar, her türlü okullar ve buna benzer öğretim ve eğitim kurumları kurmak, yönetmek ve denetlemek ve buralarda kendi dillerini serbestçe kullanmak ve dini faaliyetleri serbestçe yapmak konularında eşit hakka sahip olacaklardır." 41. maddede; Kamuya ait eğitim konusunda Yunan Hükümeti, Müslüman uyrukluların önemli bir oranda oturmakta oldukları il ve ilçelerde Batı Trakya Türkleri'nin çocuklarına ilkokullarda ana dilleriyle öğretimde bulunulmasını sağlamak bakımından, uygun düşen kolaylıkları gösterilecektir. Bu hüküm, Yunan Hükümeti'nin söz konusu okullarda Yunan dilinin öğretimini mecburi kılmasına destek vermektedir.

Müslüman azınlığa mensup Yunan uyruklarının önemli bir oranda buldukları il ve ilçelerde, söz konusu azınlıklar, devlet bütçesi, belediye bütçesi ya da öteki bütçelerce, eğitim, din ya da hayır işlerine, genel gelirlere sağlanabilecek paralardan yararlanmaya ve pay ayrılmasına hak gözetirliğe uygun ölçülerde katılacaktır. Bu paralar, ilgili kurumların yetkili temsilcilerine teslim edilecektir(Oran, 1992:118).

Görüldüğü gibi Lozan Antlaşması'nın 40.ve 41. maddeleri, Yunan Sevri'nin 8. ve 9. maddelerini tekrar eder mahiyettedir. Anlaşılmaktadır ki, antlaşma tarihleri farklı olmasına rağmen Yunan yönetimi yürürlükte olan antlaşma metnine riayet etmeksizin menfi uygulamalarına devam etmiştir. Bunun sonucunda problemleri çözmek için yeni

antlaşmalar yapılması gereği duyulmuştur.

Bu şunu göstermektedir; Yunan yönetimi için antlaşma o kadar önemli değildir. Mühim olan uygulamalar ve özellikle icraatın antlaşmalara uygun olup olmadığının denetlenebilmesidir.

2.4. 2.4. 20 Nisan 1951 Tarihli Türk-Yunan Kültür Antlaşması

1950'li yıllara gelindiğinde Türkiye Devleti ile Yunanistan arasında bir dostluk havası göze çarpmaktadır. Bu dostluk havası içinde iki ülke 20 Nisan 1951 tarihinde bir Kültür Antlaşması imzalamıştır. Antlaşmanın kapsamını genel olarak şu şekilde özetlemek mümkündür:

4.ve 5. maddeler; üniversite ve ilmi enstitülerin kayıt vesaire ücretleri, araştırma ve öğrenim için burs verilmesi konularını kapsamaktadır. 12. Madde; her iki memleketin kültürlerinin daha iyi tanınmasını sağlamak amacıyla tiyatro, kitap, sergi, konferans, konser, radyo, film ve plak gibi araçların temininde birbirlerine karşılıklı yardım yapmayı öngörmektedir. Madde 13'te; iki memleketin fazla parçalarına sahip buldukları eski eserler ile müze eşyalarının mübadelesi, tarihi eserlerin ve belgelerin tamiri, onarımı, bakımı, gerektiğinde işbirliğini gerektirir. 14. madde de ise okul kitaplarında yapılan yanlışların düzeltilmesini içermektedir.

Ayrıca. 15.madde ile; antlaşmanın uygulanmasını temin için bir "Karma Komisyon" kurulmasına karar verilmiştir(Cebecioğlu,1975:88).

Yunanistan'ın Batı Trakya Türkleri üzerindeki uygulamış olduğu politika, Türk-Yunan ilişkilerinin seyrine göre değişmektedir. 1950li yıllar, Türk-Yunan ilişkilerinin gelişimi açısından dostluk havasının estiği yıllar olmuştur. Olumlu gelişmeler, Batı Trakya Türkleri'nin Sorunları'nın çözümüne yönelik 20 Nisan 1951 tarihli Kültür Antlaşması ve bu antlaşmaya bağlı olarak oluşturulan karma komisyon tarafından imzalanan 1 Haziran 1968 Viyana Raporu'na yansımıştır. Her iki metinde, mevcut olan sorunların karşılıklı görüşmeler yoluyla çözülebileceği sonucuna varılmış ve görüşmelerin devam ettirilmesine karar verilmiştir.

2.4.2.5. 1 Haziran 1968 Viyana Raporu

İki ülkenin temsilcileri 1960'lı yılların sonlarına doğru harekete geçerek Viyana'da toplanmıştır. Toplantının sonucunda 1 Haziran 1968' de "Viyana Raporu" adı altında bir belge imzalanmıştır. İki ülkenin 1951'de öngördüğü Karma Komisyonun hemen toplanmasını tavsiye eden raporun önemli hükümleri şöyle özetlenebilir;

1) Sınırlama olmaksızın. azınlık okullarında azınlık dilinin kullanımına müsaade edilmelidir.

2) Azınlık diline göre yazılan görsel eğitim araçları sınırlama olmaksızın kullanılabilir.

3) Azınlık okullarında, azınlığın dilindeki kitaplardan oluşan kitaplıkların kurulmasına izin verileceği gibi, buralardan öğretmen ve öğrencilerin kolaylıkla yararlanmalarına imkân sağlanmalıdır.

4) Azınlığın dilindeki ders kitaplarına izin verilmelidir. Bu kitaplar, iki ülkenin ilişkilerine zarar vermeyecek biçimde önceden incelenmeli ve onaylanmalıdır.

5) Her iki azınlığın okulları da, azınlığın dilinde yazılmış okul kitaplarına çok büyük gereksinim duymaktadır. Bu konuda acilen geçmişte onaylanmış bulunan kitapların kullanımına tekrar imkan sağlanması, okul kitapları yetkililerin onayına sunulmuşsa izin verilmesi ve Karma Kültür Komisyonu'nca bu konunun sürekli bir çözüme kavuşturulması gerekmektedir.

6) 1967 ve 1968 yıllarında her iki taraftan görevlerinden alınan öğretmenler görevlerine iade edilmelidir.

7) Azınlık okullarında öğrenci velileri, okul yöneticileri ve öğretmenlerle serbestçe görüşebilmelidir(Oran,1992:126).

Rapor sonunda Türk temsilci bu konudaki temasların devam etmesi için Daimi Karma Komisyon kurulmasını önermiş, Yunan temsilcisi de bu teklifi olumlu karşılamıştır.

2.4.2.6 21 Ekim -9 Kasım 1968 Ankara, 11–20 Aralık 1968 Tarihli Atina Türk-Yunan Kültür Antlaşmaları

Rapordan sonra 20 Nisan 1951 tarihli Türk-Yunan Kültür Antlaşması'nın öngördüğü Karma Komisyon, 21 Ekim - 9 Kasım 1968 tarihleri arasında Atina'da toplanmıştır. Önce Ankara, sonra da Atina'da toplanan Komisyon, 20 Aralık 1968 tarihinde bir Karma Kültür Protokolü imzalamıştır. Bu protokole göre:

- 1) Komisyon, azınlık okullarında, azınlık dilinin ve resmi dilin kullanılması ile ilgili şimdiye kadar resmi dilde okutulan derslerin bundan sonra da bu dilde okutulmasını, bütün diğer derslerin öğretiminin istisnasız azınlık diliyle yapılmasını, azınlık dilinin okullarda öğretmen ve öğrenciler tarafından teneffüslerde, konferanslarda ve öğretmen toplantılarında kısıtlanmaksızın kullanılabilmesine karar vermiştir.
- 2) İki ülkenin temsilcileri arasında Viyana'da evvelce varılan mutabakat gereği Komisyon, azınlık dilinde yazılmış, göze hitap eden eğitim araçlarının azınlık okullarında, azınlık dilinde okutulan derslerin öğretimi sırasında kısıtlanmaksızın serbestçe kullanılmasını tavsiye eder.
- 3) İki hükümetin temsilcilerinin rapor uyarınca, azınlık okullarında sınıf kitaplıkları ve okul kitaplıkları kurulmasına müsaade edilmesini ve mevcut olan kitaplıklardan öğretmen ve öğrencilerin kolayca faydalanabilmeleri sağlanmalıdır.
- 4) Komisyon ders kitapları konusunda, listelerde kayıtlı olan kitapların iki örneğinin Türk ve Yunan yetkililerinin diplomatik yollardan numune olarak birbirlerine vermesini kararlaştırmıştır. Ayrıca, azınlık okullarında öğretimin aksamaması için tarafların nihai liste onaylanıncaya kadar daha önce okutulan kitaplara devam edilmesi konusunda anlaşmaya varmışlardır. Buna paralel olarak taraflar, gerekli gördükleri takdirde, azınlık dilinde okutulan dersler için yeni kitaplar teklif edebileceklerdir. Ayrıca, ilgili taraflar daha önce tasvip edilmiş kitapların metinlerinde düzeltmeler ve değişiklikler yapılmasını teklif etme hakkına sahip olacaklardır.
- 5) Azınlık okullarındaki levhalar, resimler ve portrelerin iki ülke arasındaki dostluk bağlarını kuvvetlendirici nitelikte olması, taraflarca bu prensibin uygulanmasına zarar verecek unsurların giderilmesi için uygun tedbirlerin alınması kararlaştırılmıştır.

6) İstanbul'daki azınlık okullarında Atatürk'ün, Batı Trakya'daki azınlık okullarında Yunan Devlet Başkanı'nın portreleri bulunmalı, okulun bulunduğu ülkenin milli bayramları veya diğer durumlarda azınlık okullarının donatılmasında, aşırılıktan kaçmak şartıyla süslenmesine izin verilmelidir.

7) Azınlık okullarında, öğretmenlerin, öğrencilerini ırki ve dini mensubiyetleri dolayısıyla küçük düşürücü imalarda bulunmaları ve din değiştirmeye yönelik faaliyetler yapmalarına müsaade olunmamalıdır(Kılıç,1992:56).

2.4.2.7. 10 Aralık 1948 Evrensel İnsan Hakları Bildirisi

Birleşmiş Milletler bünyesinde 10 Aralık 1948 tarihinde kabul edilen "İnsan Hakları Evrensel Beyanname"nin 26.maddesi eğitime ayrılmıştır. Birleşmiş Milletler Genel Kurulu; toplumların, bu bildiriye göz önünde tutarak eğitim ve öğretim yoluyla bu haklar ve hürriyetlere saygıyı geliştirmeye, gittikçe artan milli ve milletlerarası tedbirlerle gerek üye devletler ahalisi, gerekse bu devletlerin idaresi altındaki azınlıklara bu hakların fiilen tanınmasını ve tatbik edilmesini sağlamaya gayret etmelerini üyelerinden açıkça istemiştir(Çobanlı,1978:9).

20. maddenin birinci fıkrasında, herkesin eğitim hakkına sahip olduğu ve eğitimin serbest yapılması gerektiği hükme bağlanmıştır.

Yunan devleti bu bildiriye imza koymasına rağmen, bildirinin getirdiği yükümlülükleri yerine getirmemiştir. Anlaşılmaktadır ki, Yunanlılar, uluslararası camiadan tepki görmemek için bu antlaşmayı imzalamıştır. Birleşmiş Milletler'e Batı Trakya'da uygulanan Yunan baskıları hakkında birçok defalar müracaatta bulunulmasına rağmen önemli bir karar çıkarılamamıştır.

2.4.2.8. 1975 Helsinki Sonuç Belgesi ve 1990 Paris Yasası

Soğuk Savaşın bitişini ifade eden Avrupa Güvenlik ve İşbirliği Konferansı'nın "Son Sened"i olarak da ifade edilen "1975 Helsinki Sonuç Belgesi", belgeyi imzalayan devletlere bir takım sorumluluklar getirmektedir. Helsinki'de ilk doruk toplantısından sonra AGİK süreci birtakım izleme toplantılarıyla devam etmiş, Viyana İzleme Konferansı (1986-89) sonucu yayımlanan Kapanış Belgesi ile son bulmuştur (19 Ocak 1989).

Viyana Kapanış Belgesi'nde, "Avrupa'da Güvenliğe İlişkin Sorunlar" başlığı altında yer alan ilkelerin 19.su, "Katılan devletler, ülkelerindeki ulusal azınlıkların etnik, kültürel, dil ve din kimliklerinin geliştirilmesi için gerekli şartları koruyacaklar ve oluşturacaklardır" hükmünü getirmektedir. Fertlerin dinlerini ve inançlarını açığa vurma ve bunların icaplarını yerine getirme özgürlüğü verilecektir. Madde 16'da; Bu dini toplulukların serbestçe yararlanabilecekleri ibadet ve toplanma yerleri kurma ve sürdürme, kurumsal yapılarına göre örgütlenme, görevlilerini kendi icap ve ölçülerine ve devletleriyle kendileri arasında özgür olarak kabul edilmiş düzenlemelere göre seçme, atama ve değiştirmeleri, gönüllü ve diğer yardımları talep ve kabul edebilmeleri(19/4)hakkının korunacağını ulusal azınlıklara mensup kişilerin bu kimliklerini ayrıma tabi tutulmaksızın ve kanun önünde tam bir eşitlikle özgür olarak ifade etme, koruma ve geliştirme haklarının olduğu kabul edilmiştir(Oran,1992:95-96).

Viyana Kapanış Belgesi'nin 19/4.maddesinde belirtilen Türklerin dini inançlarını topluca yapabilecekleri ibadet ve toplanma yerleri kurma ve sürdürme, din görevlilerini serbestçe atayabilme hakkı Yunanlılar tarafından engellenmektedir.

2 Haziran 1985 tarihinde Gümölcine Müftüsü'nün ölümüyle boşalan Müftülük makamına Yunanlılar Meço Cemali'yi getirmişlerdir. Atama müftüyü kabul etmeyen Gümölcine halkı, oylamaya giderek İbrahim Şerifi Gümölcine Müftüsü olarak seçmişler fakat Yunan yönetimi, seçilen İbrahim Şerif'i makamına oturtmamıştır(Salıık,1987:392).

O tarih itibarıyla, Gümölcine'de biri Yunanlı'nın atadığı ve resmiyette tanınan Meço Cemali, diğer yandan 2345/20 sayılı kanunlara göre seçilen ve halk tarafından benimsenen İbrahim Şerif olmak üzere iki müftü bulunmaktaydı.

1967 yılında Yunanistan'da yönetime askeri cuntanın gelmesiyle el konulmuş olan müftülükler Yunan makamlarının denetimi altındadır. Bu uygulamayı resmileştirmek amacıyla Yunan Hükümeti, 1913 Atina Antlaşması'na dayanan ve Müslüman Türk azınlığının en yüksek dini, idari makamı olan müftünün azınlık tarafından seçilmesi esasını getiren 1920 tarihli yasayı kaldırmıştır. Bunun yerine 24 Aralık 1990 tarihinde yayınladığı kararnameyle müftülere tayin esasını getirmiştir. Lozan ve Atina Antlaşmalarına da aykırı olan bu uygulama, Yunan makamlarınca ısrarla sürdürölmektedir.

Osmanlı İmparatorluğu döneminde günümüze kadar, Patrikler seçimle görevlendirilmektedir. Günümüzde Patrikhane Kutsal Meclisi, Patrik adaylarını belirlemekte, İstanbul Valiliği'ne sunmakta ve bunu takip eden Patrik, Valilik makamının uygun bulduğu adaylar arasından Kutsal Meclis tarafından seçilmektedir.

Yunanistan'ın Batı Trakya Türk azınlığına eğitim alanında uygulamış olduğu politika, yukarıda bahsedilen ve kendisinin bizzat taraf olduğu veya kabul ettiği antlaşma ve düzenlemelerin ilgili hükümlerine aykırıdır. Dolayısıyla, antlaşma ve düzenlemeler ihlâl edilmektedir.

Dikkatli bir şekilde incelendiğinde, Yunanistan'a emanet edilen Türkler, Türkiye'de yaşayan insanlardan daha fazla hakka sahiptir. Ama Yunanistan'ın antlaşmalardan kaynaklanan bu hakları uygulamaya koymadığı açık ve net bir şekilde görülmektedir.

2.5. Yunanistan'ın Türk Azınlığı'na Karşı Eğitim Alanında Koyduğu Kanun Ve Uygulamalar

1950 yılının sonlarına doğru, özellikle "Türk" adının kullanımına karşı Batı Trakya'da Türkçe yayın yapan gazetelerde yakınmalar görülmektedir. "Türk Okulu" deyimini yerine birtakım müfettişlerin "Müslüman Okulu" deyimini kullanmaya başladıkları görülmüştür.

Kıbrıs olaylarının tırmanmasıyla birlikte Türk-Yunan ilişkileri de gerginleşmeye başlamıştır. 1967 yılında Cunta yönetiminin işbaşına gelmesi azınlık yaşamını görülmedik biçimde zorlaştırır. Bu tarihten sonra bir daha cemaat yönetim kurulu ve okul encümeni seçimleri yapılmamış Cunta yönetimi tarafından atanmaya başlamıştır. Sonuç itibariyle, bu cemaat ve encümenler tarafından yönetilmekte olan azınlık eğitimi, tamamen cuntanın güdümü altına alınmıştır. Eğitim yönünden, Batı Trakya Türkleri'nin haklarını elinden alan, değiştiren veya kısıtlayan kanunları şu şekilde sıralamak mümkündür(Oran,1992:121);

2.5.1 1954 Mareşal Papagos Kanunu'nun Bazı Maddelerini Değiştiren 1109/1972 Sayılı Kanun

Bu yasanın görünen yönü "Türk Okulları" adının resmen "Azınlık Okulu" olarak değiştirilmesidir. Batı Trakya Türk Okulları'nın tabelaları 20 Aralık 1968 tarihli Türk-

Yunan Kùltür Antlaşması'nın 5.maddesinde;"İki taraf din, ırk ve milliyet Őuuruna saygı gösterecektir." Şeklinde açıklıĝa kavuŐturulmuŐtur. Ayrıca 1954 yılında, soydaŐlarımızın bazı haklarını dũzenleyen 3065 sayılı kanunda da, Batı Trakya'daki okulların adı "Türk Okulları" olarak geçmektedir. Hem ikili antlaşmalarda, hem de Yunanistan'ın kendi kanunlarında "'Türk Okulları" adı kabul edilmesine raĝmen."Azınlık Okulları" olarak deĝiŐtirilmesi anlaşılamamaktadır.

4. madde ile; devlet ilkokullarında yapılan bitirme sınavlarının bundan sonra komisyon huzurunda yapılması kararlaştırılmıştır. 1109-1972 sayılı kanunla Yunan yönetimi Azınlıĝın eĝitim kurumları üzerindeki tasarrufunu kendi tekeline almaktadır.

Devlet ilkokullarında yapılan bitirme sınavlarının komisyon huzurunda yapılması ve oluşturulacak komisyonda Rum kökenli üyelerin çoĝunlukta olması, Azınlık Okulu öĝrencilerini Rum üyelerin inisiyatifine terketmektedir. Rum üyeler isterse bir öĝrenci okulu bitirebilecek, istemezse bitiremeyecektir. Türk öĝretmenlerine "müfettişin önerisi" Őartının getirilmesi bazı soru iŐaretlerini de beraberinde getirmektedir. Müfettişin önereceĝi öĝretmenler, Batı Trakya kökenli Türkiye Eĝitim fakùlteleri çıkıŐlılar arasından mı yoksa SÖPA mezunları arasında mı olacaktır?

Öĝretmenler, Yunan Hükümeti'nin, dolayısıyla müfettişin rızasını kazanmış kişilerden mi, yoksa Batı Trakya Türk toplumuna her yönüyle yakın kişilerden mi önerilecektir? Azınlıĝın onaylamadıĝı öĝretmen önerilir ve neticede atanırsa ne gibi sonuçlar doĝuracaktır?

Atanacak öĝretmenlerde Yunanca sınav Őartı aranması da, işin başka bir boyutunu oluŐturmaktadır. Türkiye Üniversiteleri'nden mezun bir öĝretmenin Yunanca sınav barajını aŐması zor görünmektedir. O zaman akla Şöyle bir soru gelmektedir; Yunan Hükümeti'nin denetiminde Azınlık Okulları'na gönderilecek başka öĝretmenler mi vardır?

Üç yıl için yapılan atamaların "1 ile 3 yıl arasında deĝiŐebileceĝi" Şeklinde esnekliĝin getirilmesi, bu deĝiŐimde öĝretmenin hal ve hareketlerinin etkili olacaĝını akla getirmektedir. Öĝretmen, Yunan yönetiminin istediĝi ölçüler içinde çalıŐırsa üç yıl çalıŐabilecektir. Yoksa atanma kararnamesi feshedilebilecektir.

Görüldüğü gibi,1109/1972 sayılı kanun, hiçbir tesadüfe yer bırakmayacak şekilde Azınlık Okulları üzerinde Yunan yönetimine çok geniş yetkiler vermekte ve Azınlığın eğitimini Yunanistan denetimine almaktadır(Oran,1992:122).

2.5.2. Selanik Özel Pedagoji Akademisi'nin Kurulması Hakkındaki 31 Numaralı Ve 10 Ekim 1968-22 Ocak 1969 Tarihli Kral İradesi

1966 yılında kurulan Selanik Özel Pedagoji Akademisi (SÖPA), Türkiye'de okumuş Batı Trakyalı öğretmenleri devreden çıkararak, yerine kendi elemanları olan öğretmenleri ön plana çıkarma amacıyla kurulmuştur. Bu okula yalnızca yasak bölgede doğmuş Pomak kökenli gençler alınmaktadır. Yunan yönetimi Pomak'ları daha kolay elde edebileceğini düşünmektedir. Pomakların Türk olmadığını, Müslümanlaştırılmış Helenler olduğunu iddia ederek onları, kendi politikası doğrultusunda kullanmak istemektedir. Bunda da başarılı olabilmüş değildir.

Altı yıllık ilköğretimlerini tamamlayan çocuklar 5 yıllık bir öğretim yapan medreseye girerler. Bu medreselerin Yunanistan'da hiçbir eğitim kurumuyla eşdeğerliği yoktur. Bundan sonra 3 yıl Rumca eğitim-öğretim veren SÖPA'ya alınmaktadır. Bu özel akademi mezunları, azınlık okullarında Türk dili öğretimi yapmak üzere öğrenim gördükleri halde, bunların dil yetersizliği söz konusudur(Gazioğlu,1995:24).

Akademide Türkçe eğitim çok az verildiği için bu gençler tamamen Rum dili ve etkisi altında kalmaktadır. Söz konusu gençlerin Türk kültüründen gerektiği kadar faydalanamaması, bunun sonucu olarak yetersiz mezun oldukları görülmektedir. Ayrıca Helen Kültürü empozesi ile farklı bir dil-kültür sapmasına uğratılmaları söz konusudur. Uluslararası platformlarda asimilasyonun hükümetlerin tercih ettikleri bilinen bu yöntemin, Yunan Hükümetleri tarafından da Batı Trakya Türklerine karşı uygulandığı açıkça anlaşılmaktadır.

2.5.3. 1260/ 1972 Sayılı Yasa

Bu yasayla şehir, köy vb. yerlerin haberleşme, yazışma, basın ve teşkilatlarda Türkçe adların kullanılması yasaklanmıştır. Uymayanlar, para veya hapis cezası gibi yollarla caydırılmaya çalışılmıştır(Karagil,1983:14).

Bu hükümde, açıkça göstermektedir ki baştan beri burada ileri sürülen tezin yani Yunan idaresinin Türk Azınlığı'na karşı baskı ve asimilasyon uygulaması hususunu tartışmasız bir biçimde göstermektedir.

2.5.4. Batı Trakya Müslüman Azınlık Okulları'na İlişkin 694/1977 Sayılı Yasa İle 695/1977 Sayılı Yasa

694 Sayılı yasa Cemaat Yönetim Kurulları ile Okul Encümenlerinin, Türk okullarının kurulması ve yönetimi konusundaki yetkilerini fiili ve resmi olarak Vali'ye devretmekte. 695 sayılı yasa da, devlet memuru saydığı SÖPA'lı öğretmenleri bu okullara empoze etmektedir. Bu hükümlerle daha önce belirtilen antlaşmalarla Türklere verilen haklar geçersiz kılınmıştır.

694/1977 sayılı yasada dikkat çeken birinci unsur "İdari takdir" kavramının hakimiyeti, ikinci unsur "devletlerarası karşılıklılık ilkelerinin "çokça tekrarlanmasıdır. Nitekim, daha eğitimin neye göre yürütüleceğini açıklayan 1.maddenin i fıkrasında "her halükarda devletlerarası karşılıklılık ilkeleri saklı tutularak" ifadesinin olması, Batı Trakya azınlığının eğitiminin Türk-Yunan ilişkilerinin durumuna bağlı olduğunun işaretidir. Bu durum Batı Trakya Türk Azınlığı'nın ileride de rahatsız olacağı anlamına gelmektedir.

2.madde; Azınlık okulunun amacı, ülkenin devlet okullarında geçerli ilkeler çerçevesinde öğrencilerin bedensel, kültürel ve ahlâki gelişmelerini sağlamak ve iletmeştir. Yani gerek Lozan, gerekse daha önce imzalanan antlaşmaları onaylayıcı niteliktedir. Ancak, söz konusu madde, Türk kesimi üzerinde öğrenci ve öğretmen eksikliğine, ilgisizliğine, engeline neden olmaktadır.

Azınlık okulunun açılabilmesiyle ilgili olan 5.madde, bundan önceki yasa ve uygulamanın 15 imzayı yeterli görmesine karşılık, yeterli imza sayısını "takdir ve tesbit" etmeyi gene "devletlerarası karşılıklılık ilkesi göz önünde bulundurularak" bölgenin valisine bırakmaktadır. 5. maddenin 2.fıkrası, Azınlık Okulu kurucusunu seçmeyi de valiye bırakmaktadır. 5. maddenin 5. fıkrası, Azınlık Okulları'nın hangi koşullarda kapatılabileceğini de valinin takdirine bırakmıştır.6. fıkraya göre, Azınlık Okulları'nın devlet okullarına denkliği konusunu, yine devletlerarası karşılıklılık ilkesinin göz önünde bulundurulması suretiyle idari makamların takdirine

bırakmaktadır. Yani bu okullardan alınacak diplomaların geçerliliği tehlikededir ve mezunlar Yunan okulunda tekrar sınava tabi tutulmaktadır. Görüldüğü gibi alınan bu kararlar, Türk Azınlığın eğitim ve kültürel faaliyet alanını Yunan idaresinin keyfine, tasarrufuna terk etmektedir.

İskeçe ve Gümülcine gibi büyük kentler dışındaki ilkokulların yönetimini üstlenen okul encümenleriyle ilgili olan 6. maddede; öğrenci velileri en az 5, en çok 15 kişilik bir liste yapılmasını, üç kişilik okul encümeninin bunların arasından vali tarafından seçilmesini öngörmektedir. Valinin takdirini kazanmış kişilerden oluşan bu encümenin görev ve yetkileri, bakan tarafından belirlenmektedir. Yasada, kent okullarını yöneten Cemaat Yönetim Kurullarından hiç söz edilmemektedir.

Yasanın 7.maddesi, Azınlık Okulları'nın bütün düzenlemesini Milli Eğitim ve Mezhepler Bakanı'nın takdirine bırakmaktadır. Bu düzenlemeler:

- a) Öğretmen kadroları,
- b) SÖPA'lılar dışında Müslüman öğretmenlerin hakları, yükümlülükleri ve atanmalarında izlenecek yöntem, iş sözleşmeleri,
- c) Azınlık öğretmenlerinin asgari ücreti,
- d) Müdür ve müdür yardımcıları atamaları ve bunların yetki ve yükümlülükleri,
- e) Müfredat programları, Türk ve Helen dillerinde okutulan derslerin kaçır saat olacağı, okul kitaplıkları, sınavlar vb.,
- f) Din dersi öğretimine Müslüman din görevlisinin katılması, alfabenin Latin veya Arap harfleriyle olması,

Bu denli sıralanan önemli sorunların tümü bakanlık tarafından çözümlenecekti (Oran,1992:128-129).

Yukarıdaki maddelerden anlaşıldığı gibi, bakanlık isterse azınlık okullarındaki Türk öğretmen kadrolarını indirerek, formasyonlu öğretmenlere iş vermeyecek ve bunların yerini SÖPA mezunlarıyla dolduracak, müdür ve müdür yardımcılarını SÖPA'lılardan atayabilecektir.

Böylece, gayrı resmi olarak yürütölen bir politika resmiyete kavuşturulmakta ve kontenjan öğretmenleri ile formasyonlu öğretmenlerin yerinin SÖPA'lılar tarafından doldurulması yasalaşmış olmaktadır. Yani, költür hayatında,Türk költürü ve öğretmenini değil, Rum költürü ve memurunu aktif kılmaya yönelik bir diğer düşündürücü uygulamayı ortaya koymaktadır.

BÖLÜM 3 : BATI TRAKYA'DA FAALİYET GÖSTEREN EĞİTİM VE ÖĞRETİM KURUMLARI

3.1. Anaokulları

Anaokulu, 0-6 yaş grubundaki çocukların bakım, oyun, öğrenim ve eğitim yuvalarıdır. Bunların kuruluşu Avrupa Devletleri'nin sanayileşmeye başladığı yıllara rastlar. Kadınların iş hayatında aktif rol almaları ve büyük aileden çekirdek aile sistemine geçilmesi ile de anaokulları daha da ehemmiyet kazanarak gelişmişler ve yaygınlaşmışlardır. Çünkü çalışan kadının iş saatlerinde çocuğunu emanet edebileceği bir kışı veya yuva gerekmiştir. O da anaokulu olmuştur. Onun için anaokulları daha ziyade büyük şehirlerde ve sanayileşmiş bölgelerde yaygındır(Hakses,1988:78).

Batı Trakya Türk Toplumunun çoğunluğunun kıyı kesiminde yaşaması, tarımla ve hayvancılıkla kendi işinde uğraşması, kadının fabrikada veya dairede çalışmaması, bilhassa köylerde hemen her evde çocuk bakıcılığını yapabilen bir nine, hala ve abla bulunması gibi nedenlerle, genelde Batı Trakya'da anaokullarına ihtiyaç duyulmamıştır. 21 Nisan 1967 Cuntası akabinde devlet tarafından açılmak suretiyle, Batı Trakya'da anaokulları denemesi birkaç köyde yapılmıştır. Bu okullarda maksatlı olarak Hıristiyanlık propagandası yapılmaktadır. Buralarda okuyan çocuklara, "Siz Türk değilsiniz, Rumsunuz, Türkler sizi zorla Müslümanlaştırdı."denilmekte, Rumca şiirler, türküler, Yunan Mitolojisine ait hikâyeler okutulmakta ve İslamiyete aykırı propaganda yapılmaktadır(Aydınlı,1971:447-448).

Okullarda çalışan öğretmenler, Yunan kökenli, çoğu zaman ajan, rahibe ve misyonerlik yapan şahıslardır. Yunanlılar özellikle Cebel köylerinde faaliyetlerini yoğunlaştırmış ve Yunanca konuşmayı mecbur etmişlerdir. Asıl amaç, yeni Neo-Helen unsurları tedrici olarak yetiştirerek çocuklara Yunan dili ve kültürünü aşılmasıdır.

Batı Trakya'da Türklere mahsus anaokulları yoktur ama Rumlara ait devlet ve özel anaokulları vardır. Az da olsa bazı Türk aileleri bakım ihtiyacında veya daha bilgili yetişmesi düşüncesiyle çocuklarını bu anaokullarına göndermektedirler. Terbiye ve eğitim hususunda bu ailelerin çok dikkatli olmaları gerekmektedir.

3.2. İlköğretim

Batı Trakya'da Türk ilkokullarının sayısı 450 civarındadır. Buralarda okuyan öğrenci sayısı 2006 yılına kadar 12.000' dir. Helsinki Watch Raporu da "450 ilkokul ve 12.000 öğrenci" den bahsetmektedir. Bu öğrencilerin dörtte birine yakın bölümü Gümülcine, İskeçe ve Şapçı gibi merkezlerde, en az dörtte biri Yunan makamlarınca ilke olarak formasyonlu öğretmen atanmayan Yasak Bölge'de, geriye kalan yarısı ise Yaka ve Ova köylerinde bulunmaktadır. Yunan anayasasına göre eğitim 9 yıl zorunludur. Türk okullarında ise 6 yıldır. Batı Trakya Türk ilkokulları, Yunan Parlamentosu'nun 9 Ekim 1954 tarihinde kabul ettiği 3065 sayılı kanuna göre yönetilmekteydi. Bu kanun 1977'de çıkarılan 694/494 sayılı kanunla değiştirilmiştir. 694 sayılı kanunda göze çarpan "İdari takdir", "devletlerarası karşılıklılık" ilkelerinin her maddeden sonra tekrar edilmesidir.

694/77 sayılı kanun hükümleri uyarınca; bir Türk ilkokulunun kuruluş ve işleyiş tarzı şöyledir;

Okul çağında çocukları bulunan azınlık hakkına sahip her Yunan vatandaşı, en az onbeş imza ile Valilik makamına başvurarak, mahalle veya köyünde ilkokul açılmasını isteyebilir. Valilik, Azınlık Okulları Müdürü'nün görüşünü aldıktan sonra, adı geçen yere okul açma iznini verip vermemekte serbesttir. Eğer okul açılmasına izin verilmişse, bütün ödenekler çocuk velilerine ait olmak üzere, derhal üç kişilik bir encümen seçilir. Encümenler gereken formaliteleri tamamladıktan sonra okul açılmış olur. Bu 3 kişi, okul masrafları, öğretmen maaşları, okulun eğitim işleri, Türk öğretmenlerinin seçimi gibi işleri yapmakla yükümlüdür. Okul encümenleri arasında, herhangi bir yönetim birliği veya anlaşma olmayıp, her encümen Yunan makamlarının denetimi altında, başlı başına çalışma yetkisine sahiptir. Okul encümenlerini okul aile birliği değil, Yunan makamları seçmektedir(Oran,1992:144-145).

Azınlık ilkokullarının bugün çoğu gayri sıhhi şartlar altında eğitim yapmaktadır. Okul binalarının %90'ı eski, köhne, rutubetli ve okul olmaya elverişli değildir. Bir kısım mahalle ve köylerde, böyle okullar da bulunmadığı için öğrenciler camilerde ders yapmaktadır. Namaz vakti öğrenciler dışarı çıkmakta, sıralar kaldırılıp hasırlar serilmektedir. Namazdan sonra, öğrenciler tekrar içeri alınmakta, hasırların yerine sıralar konularak eğitim ve öğretim tekrar başlamaktadır. Çocuklar koşmak, oyun oynamak, bağırıp çağırmak ihtiyacındadır, fakat onlara oyun oynamaları, çocukluk

yapmaları yasaklanmış gibidir. Çünkü köyün ihtiyarları çocukların gürültüsünden rahatsız olmaktadır(Kemali,1968:20).

Encümenlerin modern bir okul binası yaptırmaları kolay değildir. İşin zorluğu, maddi imkânsızlıklardan ziyade encümenlerin niteliği ve resmi makamların engellemesinden ileri gelmektedir.

Okulda çalışacak öğretmenlere önce Yunan müfettişliğinin izin vermesi gerekmektedir, Encümenlerin, öğretmenleri tayin veya denetim hakkı yoktur. Öğretmenler, encümenlerin teklifi ve Azınlık Okulları Müdürü'nün tasdiki ile tayin edilirken 1109/1972 sayılı kanunla encümenlerin teklifi müfettişin teklifi olarak değiştirilmiştir. Valilik, azınlık okullarında çalışan Türk öğretmenleri her an geçici veya sürekli olarak görevinden uzaklaştırma yetkisine sahiptir.

Azınlık Okullarında yeteri kadar Rum öğretmen bulundurulmaktadır. Türk öğretmen sayısı yetersizdir. Olan öğretmenlerin de günümüzün eğitim ve öğretim koşullarına ayak uydurması imkânsızdır. Sözleşmeli olması gereken Azınlık Okulları'nın Öğretmenleri memur statüsüne sokulmuştur. Yunanistan'ın güdümlü politikalarına alet olmak istemeyen öğretmenler meslekten uzaklaştırılmıştır. Türkiye'deki üniversitelerden mezun olan öğretmenlere memur statüsünde kadro verilmemektedir. Öncelikle Yunanistan memur statüsünü kaldırmalıdır.

Yunan Milli Eğitiminin amacı, Türk azınlığı'nın gerçek eğitim ve öğretimden olduğunca uzak kalmasını sağlamaktır. Tüm çalışmalar bu yöndedir.

Tüm Batı Trakya Türk Azınlık Okulları'nda derslere vaktinde girildiği görülmemiştir. Belki bazı okullarda ders zili zamanında çalar ama Akademili öğretmenler ile Rum öğretmenler derse girmemek için bahaneler aramakta, bazen birkaç dakika derse girip çıkmaktadırlar. Çünkü müfettişlik, "Fazla kendinizi üzmeyin, ders yapar görünün, derse girip çıkın yeterli, biz sizden fazla bir şey istemiyoruz." demektedir.

Yunanistan'da ve tüm dünyada hafta sonu tatili Cumartesi günü başlayıp, Pazar günü sürdüğü halde Batı Trakya'da hâlâ bazı köylerde Pazar yerine Cuma günü hafta sonu tatili yapılmaktadır. Yunanlı yöneticiler. "Siz Müslümansınız, Müslümanların tatili Cuma günüdür. Biz sizin dininize karışmayız, onun için tatilinizi Cuma günü yapabilirsiniz." diyerek Türklerin dinini çok seviyormuş, ona saygı duyuyormuş

izlenimi vermeye çalışmaktadır. Bazı iyi niyetli Türk vatandaşları, bu Yunan siyasetine inanarak. Yunanistan'ın reklâmını yapmaktadır. Pazar günü okulda dersler boş geçmektedir. Çünkü, Rum öğretmenler okula gelmemektedir. Pazar gününe konulmuş Rumca dersler boş geçtiği halde, dersler boş geçmesin diye Türk öğretmenler boş sınıfları doldurup çalışmamaktadır. Hafta sonu tatilinin Cuma gününden Pazara alınması için bir çok dilekçe verilmiş olmasına rağmen, yetkililer çeşitli bahanelerle işi örtbas etmişlerdir (Yaz,1986:23).

Yunan Hükümeti köylere gönderdiği kendi yandaşı hafızlara verdirdiği vaazlarla halkın dini duygularını sövmeye çalışmaktadır. Türkçe derslerin gereksizliğinden, onun yerine Arapça derslerin konulması gerektiğinden, Türkçe öğretim yapan öğretmenlerin dinsizliğinden bahsetmektedir. Türk öğretmenler bu sözlere itiraz edecek olsa okuldan atılmak, karakola çekilmek gibi durumlarla karşı karşıya gelebilmektedir(Yaz,1986:24).

Okullarda kitap bulmak büyük bir meseledir. Türkiye'den gönderilen kitaplar dağıtılmadığı gibi, elde olanları daha önce ifade edildiği gibi en az. 20 yıllık olduğu için kullanılamayacak kadar yıpranmıştır. Öğretmen, derse ait bilgileri sınıfta, öğrencilere sözlü olarak anlatmakta, öğrenciler de bunları, defterlerine not etmektedir. Son yıllarda Yunanistan tarafından bastırılan kitaplar Türkçeye her bakımdan zarar verici yöndedir. Bu engellenmeli ve okullarda okutulmamalıdır.

Genelde Yunanistan'ın iç politika konusu olan Türk düşmanlığı içeren ifadelerle izin vermesi, insanlar arasındaki husumeti arttırmaktadır. Türk ilkokullarındaki Türkçe dersleri Türkiye'den gelen öğretmenler tarafından değil, Selanik Pedagoji Akademisi'nde özel olarak yetiştirilmiş ve çoğu Türkçeyi konuşamayan öğretmenlerce verilmektedir. Kitap baskıları eski olduğu için hala İnsanoğlunun bir gün Ay'a ulaşabileceği temennisi vardır.

Türkiye'den gönderilen kitaplar Yunan eğitim sistemine uymadıkları gerekçesiyle geri çevrilirken, kabul edilen kitapların onayı ise ancak öğretim yılının sonunda yapılmaktadır. Türk çocuklarının kitapları gerek muhtevası gerek fiziki durumu oldukça eski kitapların fotokopisinden çoğaltılmaktadır(Yaz,1986:25).

3.3. Ortaöğretim

Batı Trakya'da biri Gümülcine'de, öteki de İskeçe'de olmak üzere iki ortaokul ve iki lise bulunmaktadır. 1952 yılında kurulan ve eski adıyla Celal Bayar Lisesi olarak bilinen Gümülcine'dekinin bugünkü resmi adı Komotini Müslüman Ortaokulu-Lisesi olarak değiştirilmiştir. İskeçe'de 1960 yılında Muzaffer Salih adı ile açılan lisenin adı ise Ksanthi Karma Özel Azınlık Lisesi olmuştur(Sarmay,1995:126).

Bunlardan başka Gümülcine ve Şahin'de eski Türkçe yazıyla öğretim yapan ve ilkokuldan sonra 5 yıl eğitim veren iki medrese bulunmaktadır. Ortaöğretim düzeyinde eğitim yapar gözüken bu medreseler yetersizdir. Mali kaynakları Yunan makamlarınca sağlanmakta ve öğrencileri SÖPA'da burslu olarak okutulmaktadır.

Yunan Anayasası'nın 16. maddesine göre, ortaokula imtihansız devam edilmesi gerekmektedir. Ülkedeki Tüm ortaokullara girişler sınavsız yapılmaktadır. Bu kanun, Batı Trakya Türk çocuklarına uygulanmamaktadır. 1993-94 öğretim yılında ise giriş sınavları yerine kura uygulaması getirilmiştir. Bu durum düşündürücüdür.

Azınlık okullarında okutulmakta olan kitaplar bir türlü yenilenmemekte ve 1965 ders yılından kalan kitaplar hala kullanılmaktadır. Yıllardır Azınlık Okullarında okutulan kitapların çağın gerçeklerine uygun, muhtevası geniş, doğru bilgilerle yenilenmesi ve göze hitap etmesi için Türk Milli Eğitimi yetkililerince uğraşmalar sürmekte ama olumlu sonuçlar alınamamaktadır. Türk okullarında öğrencilerin elinde sayfaları yırtılmış Türkçe Dil Bilgisi, Tabiat Bilgisi kitaplarından başka kitap bulunmamakta, öğrenciler, rahat bir şekilde kitaptan faydalanamamaktadır. Türk ortaokullarındaki ve liselerindeki Türkçe okutulan iki ders; Din dersi ve Türk Dili ve Edebiyatıdır. Türkçe okutulan derslerin sınavı Yunanca yapılmaktadır(Özgüç,1997:103-104).

Yunan ders kitaplarında Türkleri hedef alan yanlış, tamamen yanlış saldırılar yer almaktadır. Açıkça tarihin tahrifi yapılmaktadır. Yunanlı Tarihçiler zihinlerinden tasarladıkları hikâyeleri ders kitaplarına dahi sokmakta, barış içinde yaşaması gereken iki toplumun geleceği olan gençler Türk düşmanlığına itilmektedir. Yunanistan kitap piyasasına çıkan hikâye ve masallardan bazıları tamamen Türk düşmanlığını körüklemekte ve bilhassa Türklerin yoğun buldukları İskeçe ve Gümülcine'de piyasaya sürülmektedir .

Yunanistan'ın uluslararası antlaşmalara, 1951-1968 Eğitim ve Kültür Protokolleri'ne aykırı olarak tek taraflı istediği biçimde kitap basarak, dağıtması sakıncalıdır, Uluslararası antlaşmalar nezdinde belirlenen müfredat programlarına uyulması ve Türkçe aleyhine bozulan dengenin düzeltilmesi yoluna gidilmelidir. Ders kitaplarında Türk düşmanlığı yapan ifade, resim ve şekillerin çıkarılması konusu uluslararası ilgili mercilerce üzerine gidilmesi gereken hususlardır.

Yunanistan'ın azınlık okullarını baltalamak yönünde bir başka uygulaması da, öğretmen kadrosunu dejenere etmektir. Gerek Lozan'da, gerekse ikili anlaşmalarda Azınlık Okulları'na atanacak Türk öğretmenlerin okul encümenlerince ve genelde öğrenci velileri tarafından belirlenip okullara girmesi öngörülmekteyse de, Yunan Yönetimi bu hükümleri hiçe saymakta ve keyfi olarak sadece kendi emellerine hizmet edecek kimseleri, azınlık halkının itirazına rağmen okullara yerleştirdiği görülmektedir(Öksüz,1995:22-23).

Bu kişiler, aslında Türk olmalarına rağmen, genelde dağlık bölgelerden gelme ve Türkçeyi dahi doğru düzgün konuşamayan, meslekî bilgiden yoksun, körü körüne Yunanlının emrinde, maaşlı işbirlikçi konumundadır. Türkiye Öğretmen Okulları çıkışlı yüze yakın öğretmene yıllardan beri çalışma izni verilmezken, Selanik Özel Pedagoji Akademisi mezunu, beyin yıkamasına tabi tutulan kişiler, halkın şiddetli tepkilerine rağmen Azınlık Okulları'na zorla gönderilmektedir.

Azınlık okullarında her türlü denetimi ele geçirmek isteyen Yunanlı, kadro fazlalığı olan okullara dahi kendi yetiştirmesi bu kimseleri göndermektedir. Yasalar, bir okulda ikinci bir Türk öğretmenin çalışabilmesi için öğrenci sayısının 60'ın üstünde olmasını öngörürken Yunan Yönetimi 20–25 öğrencili köylere dahi Azınlık Okulları'ndaki adamlarını göndermiştir. Bunda asıl amaç, başarılı öğretmenlerin çalışmalarını engellemektir.

Türkiye'den her yıl antlaşmalar gereği kontenjan öğretmen gönderilmektedir. Yunanistan bu öğretmenlerin zamanında görev yapmalarını önlemek için çeşitli zorluklar çıkarmakta, vize vermemekte, aylarca bekletmektedir. Yunanlı için Türkiyeli öğretmen ne kadar geç başlarsa o kadar iyidir.

1984–85 ders yılından itibaren 1351 sayılı kanunun gereği olarak sınıf geçme imtihanlarının kurul tarafından yapılması ve 3 kişilik kurulun iki üyesinin Rum olması ve Türk öğretmeni istememesine rağmen Rum öğretmenlerin Türk çocuklarını sınıfta bırakabilmeleri ve bu imtihanlarda Türkçe okutulan derslere dahi Yunanca sınav uygulaması getirilmesi Türk Liselerinde öğrenci sayısını asgariye indirmiştir. Tedbir alınmazsa adı geçen okulların kapanacağı anlaşılmaktadır(Eren,1994:59).

3.4 Yükseköğretim

Batı Trakya Türkleri'nin Yunanistan'daki yüksek öğrenim kurumlarından normal bir vatandaş gibi yararlanmaları gerekirken, Yunanlıların çeşitli önlemleriyle bu haklar kullandırılmamaktadır. Yıllardan beri Yunan Üniversiteleri'nde okuyan Batı Trakyalı yok gibidir. Öğrencilerin üniversiteye girememeleri, yasak oluşundan değil, çeşitli zorluklarla karşılaşmalarından kaynaklanmaktadır. Bu zorluklar arasında; azınlık eğitiminin kalitesinin olağanüstü düşüklüğü, ana dilleri Türkçe olmasına rağmen resmi dilin Yunanca olması ve öğretmen yokluğundan her ikisinin de yeterli derecede öğrenilmemesi, ilkokulların bir bölümünde ve iki medresede Arap harfleriyle eğitim yapılması, dökülen okul binaları ve parça parça olan okul kitapları ilk akla gelenleridir(Oran, 1992:117).

Bütün bu zorluklara rağmen, çok zeki olup da hakkını alanların, üniversiteden mezun olurken zorlandığı görülmektedir. Bu güçlüklerden dolayı, 60 yıllık azınlık hayatında Batı Trakya Türkleri'nden Yunan Üniversiteleri'nden mezun olan yok denecek kadar azdır. Bunun aksine İstanbul Rumlarının Türkiye Üniversiteleri'nden mezun olanları yüzlercedir. Hatta, İstanbul'daki Rumlardan Türkiye Üniversiteleri'nde profesörlüğe kadar yükselenler vardır.

Yunanistan'daki üniversitelerde rahat öğrenim imkânı bulamayan Batı Trakya Türkleri daha çok Türkiye'de öğrenime devam etmektedir. Bazısı son sınıflarda Yunanistan'daki üniversitelere aktarma yapmışsa da çıkarılan problemlerden dolayı son yıllarda bu durum ortadan kalkmıştır. Türkiye'deki YÖS (Yüksek Öğretim Sınavı) programı hakkında düzenlenen anket ilginç sonuçlar vermektedir. Programa katılan adayların "%60'ı YÖS'e ilk defa, %35'i ikinci, %4'ü üçüncü, %1'i 3'ten fazla katılmıştır. Rakamlarda da görüldüğü gibi Batı Trakyalı öğrencilerin tercihi Türkiye'deki üniversitelerden yanadır(Kurtuluş,1999:134).

Batı Trakya kökenli, üniversiteli ve üniversite mezunu gençlerin sorunlarını şu şekilde özetlemek mümkündür;

Yunan Üniversiteleri'ni tercih edenlerin, genelde hukuk ağırlıklı tercihler yapması, toplumun ihtiyacı olan meslek alanlarında adam azlığına yol açmıştır. Bu dengeli olmalıdır.

Yükseköğrenimlerini Türkiye'de tamamladıktan sonra çalışmak üzere Batı Trakya'ya dönen gençlerin diplomalarının denkliğinin onanması Yunan makamlarınca gerekçesiz reddedilmektedir. Bu durum onların bir işe sahip olamaması anlamına gelmektedir.

Türkiye Üniversiteleri'nden mezun olanlar Batı Trakya'da mesleklerini icra edememektedir. Meselâ; İnşaat Mühendisleri'nin projeleri, Yunan asıllı mühendislerin onaylaması ile ancak hayata geçirilebilmektedir(Soysal,1984:205).

Yunanistan'da bu olumsuz şartlar altında üniversiteye girmek çok zor görünmektedir. Azınlık Liseleri'nin yaşamasının teşvik edilmesi için Azınlık Lisesi mezunu Batı Trakyalı öğrencilere sınavsız kontenjan ayrılmalıdır. Batı Trakya'daki durum ve ihtiyaçlar göz önüne alınarak öğrencilere, ilgili kuruluşların desteğinde, mesleki rehberlik programları düzenlenmeli ve yönlendirme yapılmalıdır.

Türkiye'de üniversiteye girmek isteyen öğrencilere Milli Eğitim Bakanlığı tarafından her yıl süreli destek kursu açılmalıdır. Özellikle Azınlık Lisesi mezunlarının yetiştiği olumsuz eğitim şartları üniversiteye girişlerde ve okulun devam ettirilmesinde olumsuz yönde etkili olmaktadır. Bulunan özel dershaneler, yüksek maliyetleri sebebiyle ekonomisi kötü olan Batı Trakya Toplumuna büyük bir darbe indirmesinin yanında yararlı olamamaktadır. YÖS sınavını kazanamayan Öğrencilere "Gece Üniversitesi" uygulaması getirilmesi konusunda YÖK'le işbirliğine gidilmelidir(Öksüz,1995:22-23).

3.5. Medreseler Ve Selanik Özel Pedagoji Akademisi

Medreselerin tarihi Selçuklular'ın Irak'ı fethedip Bağdat'a girmesi ve Ehl-i Sünnet Mezhebinin, Şii mezhebine üstünlük kurduğu 1055 yılına kadar gitmektedir. Zira bu tarihten itibaren halk arasında Şiiliği yaymak için Büveyiler ve Fatımiler aralarında örgütlenip Kahire'de Dar el-İlm adıyla bir ilim akademisi açmışlardı. Çok geçmeden Halep, Kudüs, İskenderiye gibi birçok yerde buna yenileri eklenmiştir.

Selçuklular ve Osmanlılar zamanında imparatorluğun hemen her yerinde sultanlar, vezirler, beyler, hatunlar ve zenginler medrese açma hususunda birbirleriyle adeta yarışmışlardır. Medreselerdeki öğretim metodu pek teferruatlı değildi. Medresede yapılan derslerin öğretim usûlünde zamanla değişiklikler görülmektedir. Başlangıçta ve bilhassa Kur'ani ilimlerde ezbercilik sistemi geçerli olmasına rağmen zamanla bu sistem, yerini yazma ve not almaya bırakmıştır. Medreselerde çok defa zihnin hafıza ve muhakeme fonksiyonu dikkate alınarak nakli bilgiler yanında düşüncüyü geliştiren aklî ve felsefî ilimlere de önem verilmiştir.

Bütün İslâm dünyasında olduğu gibi Osmanlılar da medrese eğitimini, vakıflar sayesinde devam ettirme yoluna gitmişlerdir. Osmanlı medreselerinde Kelâm, Mantık, Belagat, Lügat, Nahiv, Matematik, Astronomi, Felsefe, Tarih, Coğrafya gibi ilimlerin yanında Kur'an İlimleri; Hadis, Fıkıh gibi ilimler de okutulmuştur(Kazıcı,1993:80).

Osmanlı İmparatorluğu'nun son zamanlarına doğru, her alanda olduğu gibi medreseler de bozulmaya başlamıştır. Hayat ve cemiyetle alâkalı bilgiler yavaş yavaş uygulamadan kaldırılmış, Arapça, Belagat, Mantık, Fıkıh, Kelâm ve Hikmet gibi dini dersler okutulmaya başlanmıştır. Matematik, Tabii ilimler ve Sosyal ilimlere hiç yer verilmemiştir. Sonuçta medreseler; Skolâstik usûl ile dar görüşlü, mutaasıp nesiller yetiştirmeye başlamıştır(Karal,1988:195).

Batı Trakya'da Osmanlı devri yaşantısının temsilcisi olarak varlıklarını sürdüren kuruluşlardan birisi de işte bu medreselerdir. Gümülcine Medrese-i Hayriyesi ile Şahin Medresesi olarak bilinen bu kurumlar 5 yıl süreli olup ortalama 200 öğrenciyeye eğitim vermektedir. Son seksen yılda her şeyin temelinden değiştiği bu bölgede, değişmeden kalabilen tek müessese medreseler olmuştur. Yunan makamları medreselerin gayeden uzaklaşmış, köhne şekli ile varlıklarını sürdürmelerinde yarar görmüştür(Özgüç1997:105).

Batı Trakya'da medreseler 1947 senesine kadar Osmanlı Devleti'nden kaldığı şekliyle devam etmiştir. 1949 senesinde beş medrese Gümülcine Müftülüğü'nün denetiminde birleştirilerek yarı resmi bir hüviyet almıştır. Bu tarihten itibaren Yunanca dersler de okutulmaya başlanmıştır. Gümülcine'deki Gümülcine Medrese-i Hayriyyesi adıyla önce üç senelik olan bu müessese, daha sonraları ilkokula dayalı beş senelik bir eğitim kurumu haline getirilmiştir. İlkokul dengi olan bu okullarda derslerin çoğu Rumca

okutulmaktadır. Haftada sadece 3 ders Türkçe okutulur. Rumca dersler kitaplı okutulmasına rağmen Türkçe derslerinin kitabı yoktur. Batı Trakya'da Türkiye ile paralel yapılmak istenen yeniliklere karşı ilk cılız ses medrese Mezunlarından gelmiştir. Yunanistan, valiliklere karşı gelen bu grubu örgütleyerek çıkarları doğrultusunda kullanmaktadır. Medreseler Rumlardan aldıkları maddi destek ve tavsiyelerle faaliyetlerine devam etmektedir(Yaz,1986:21).

Medrese mezunları 1950'den sonraki yıllarda azınlığın din adamı ihtiyacını karşılama yönünde faaliyetlerde bulunmuşlardı. Alman işgali ve iç karışıklık sonrası yıllarda, Azınlık'ta Pedagoji Akademileri'nden mezun yetenekli öğretmenlerin bulunmaması nedeniyle, medrese mezunları geçici olarak ilköğretim alanında da çalışmışlardır. Yunanistan ile Türkiye arasında imzalanan 1951 tarihli Kültür Antlaşması uygulamaya konunca, çok sayıda azınlık genci Türkiye'deki Eğitim Akademi'lerinden mezun olarak öğretmenlik formasyonu ile Batı Trakya'ya döndüklerinde Azınlığın yetenekli öğretmen ihtiyacı karşılanmaya başlanmıştı.

Bundan sonra medreseler tekrar azınlığın camilerinde görev yapacak din görevlileri yetiştirmeye yönelmiştir(Oran,1992: 131).

Bu okullardan mezun olanlar arasından seçilen öğrenciler, 1968 yılında ilk olarak Selanik Özel Pedagoji Akademisi adıyla şartlandırma eğitime tabi tutulmaya başlamışlardır. Bu akademi bir öğretmen okuludur. Okulun amacı, Türkiye'ye gidip eğitim görmüş veya Türkiye'deki öğretmen okullarında okumuş olan Batı Trakyalıları devreden çıkaracak adam yetiştirmektir. Bu okula yalnızca Yasak Bölge'de doğmuş Pomak kökenli azınlık gençleri alınmaktadır. Selanik Özel Pedagoji Akademisi tüm Batı Trakya gençliğine açık gibi görünse de bu görünüşte değildir. Lise mezunları için tahsil süresi iki yıldır. Medrese mezunları içinse üç yıl sürelidir. Bunun birinci senesi hazırlık sınıfı olup, ertesi yıl giriş sınavlarında başarı gösterenler akademinin 1. sınıfına alınmaktadır. Akademi, lise mezunlarına açık olmasına rağmen ne Gümülcine Azınlık Lisesi'nden, ne de İskeçe Azınlık Lisesi'nden şu ana kadar hiçbir öğrenci alınmamıştır.

Selanik Özel Pedagoji Akademisi'ne toplanan gençlere başta çok iyi davranılmıştır. Azınlığın dinlerinin İslâmiyet, dillerinin Türkçe olması hasebiyle Rumlardan ayrıldıkları ve Batı Trakya Türk çocuklarına daha faydalı olmak için İslamiyeti ve Türkçeyi çok iyi bilmeleri gerektiği ifade edilmektedir. Ayrıca, devletin resmi dili

Yunanca olması ve yazışmalar gereği bu dili de çok iyi öğrenmeleri gerektiği söylenmektedir. Bu haklı gerekçelere inanan öğrenciler, Selanik Özel Pedagoji Akademisi'ni doldurmaya başlayınca Yunanlılar art niyetlerini açıkça belli etmeye başlamışlardır. Öğrencilere açıkça meydan okumaya, manevi baskılarda bulunmaya ve kısaca alma faaliyetlerine girişmişlerdir. Boyun eğmeyenleri ihanetlikle, nankörlükle ve yedirilen yemeklerin hakkını vermemekle itham ederek dini ve milli hislerini galeyana getirmişlerdir. 11 Aralık 1981 tarihli İleri Gazetesi'nde:

"...Aldığımız burstan dolayı müdüriyet tarafından yapılan baskının durdurulması ki, bu burs da caba yatak, caba yemek ve 2000 drahmi aylıktır. Bize ikide bir: Sizi domuzlar gibi besliyoruz, uslu oturunuz." diyorlar ve hayvan gibi yetiştirmek istiyorlar şeklinde çıkan haber de bu baskıları doğrulamaktadır. Yine bu öğretmen adaylarına seminerler düzenlenerek sürekli Pomak olduklarının tekrarlandığı, Yunanca ders verecek kadar ders bilmediklerini söyledikleri zaman da, "Okuyun öğrenin. Siz Yunanlısınız." denilmektedir.

Selanik Özel Pedagoji Akademisi Müdürü Bay İonnis Koliças 1971/72 ders yılından itibaren asıl görevini bırakarak sınıfta ders kürsüsünden:" Tarihin akışı içinde bazı istilacı güçlerin idaresi ve etkisi altında dininizi ve dilinizi kaybettiniz. Sizler Türkofonan Müslümansınız. Yani aslen Yunanlısınız. Öğrenci sıralarında homurdanmalar ve itirazlar görülünce kızarak; " Beyler Yunanistan'da Türk yoktur. İçinizde Türküm diyen varsa işte Ankara! Türkler orada. Burada durmasın!..." diyerek Türkleri rencide etmiştir.

Yunan kültürünün ve Yunan dilinin Batı Trakya Türklüğü arasında yayılması gerektiği anlatılırken de okul müdürü İonnis Kotiças: "Siz medeniyet havarilerisiniz! Burada öğrendiğiniz, iyi ve güzel şeyleri Batı Trakya'ya götüreceksiniz, yıllardır ihmal edilerek cahil bırakılmış halka öğreteceksiniz.. Oralarda Yunan medeniyetini yayacaksınız. Türk olan Yunan Müslüman çocuklarının Yunancayı öğrenmelerine vesile olacaksınız Bu mukaddes öğretmenlik görevlerimizdir" demiştir. Bu ve buna benzer olayları çoğaltmak mümkündür(Hakses,1987:77).

Bu zorluklar karşısında, birçok Batı Trakyalı Türk genci sabrederek okulunu bitirmeye çalışmıştır. Katlanamayanlar da okulu terketmiştir. Nitekim 1993 Şubat'ta Batı Trakya'da bir kitap olayı patlak vermiştir. Yunanlı öğretmenler tarafından yazılmış

Türkçe ders kitapları Yunan idaresi tarafından Kültür Antlaşmalarına aykırı olarak zorla okullara sokulmak ve okutulmak istenmiştir. Azınlık Yüksek Kurulu, durumu protesto için Batı Trakya'da Türk Okulları'nın beş gün süre ile kapatılmasını kararlaştırmış ve bu kararlara akademili öğretmenler ile topyekûn katılarak milli meselelerde bir ve beraber olduklarını göstermişlerdir(Başar,1988:206).

1969 yılının Ocak ayında eğitim ve öğretime başlayan Selanik Özel Pedagoji Akademisi ilk dört-beş yıl fark edilemeyecek kadar sessiz, sedasız çalışmıştır. Ne zaman Akademi çıkışlı öğretmenler Batı Trakya Türk Okulları'nda görev almaya başlamış, toplum arasında da yer yer tepkiler doğmaya başlamıştır. Birkaç köy açıkça cephe alarak bu öğretmenleri istememiş, birçok köy öğretmenlerin gelişine ses çıkarmamış, ama onları kabullenmekte tereddütlü davranmışlardır. Bazı kesimler kendi kökünden olmasına rağmen onları dışlamış, bazı köyler de onlara daha sıcak yaklaşarak olayı olduğu gibi kabullenmişlerdir. Akademililerin köylülerden maaş istememeleri açıkça ifade edilmese de köylülerin hoşuna gitmektedir. Hatta bazı yerlerde bu öğretmenlere Yunan Gizli Servisi ajanı olarak bakılmıştır. S.Ö.P.A., eğitimiyle, talebelerin dünya görüşünü değiştirecek, imanı ilişkilerini zayıflatacak ve onları benliğinden koparacak kadar etkili ve tesirlidir. Bu öğretmenlerin, Türkçe okuma-yazmalarının da zayıf olduğu kabul edilirse halkın tepkisini anlayışla karşılamak gerekmektedir(Hakses,1987:88).

1951 tarihli Kültür Antlaşması uyarınca oluşturulan Yunanistan-Türkiye Kültür Komisyonu en kısa zamanda toplanmalı ve yetkili azınlık mensuplarına kendi okullarına istedikleri öğretmeni serbestçe seçme ve tercih etme hakkı tanınmalıdır. İki tarafın da imzaladığı 1948 tarihli İnsan Hakları Evrensel Beyanname'si'nin 26.maddesinin 3.fıkrası da "Kendi çocuklarına verilecek öğretimin şeklini seçmek hakkı öncelikle anne ve babalarıdır." diyerek, bu hakkı açıkça beyan etmiştir. Yetkili Azınlık mensuplarının arzusuna uygun olarak öğretmenlerin bir okuldan diğer bir okula serbestçe yer değiştirmelerine müsaade edilmeli. Azınlığın öğretmen ihtiyacını karşılamak için Türkiye'deki Eğitim Fakülteleri'nden mezun olmuş öğretmenler tayin edilmelidir. Çünkü bu öğretmenler, hem mesleki bilgi hem de Türk diline ve modern öğretim metotlarına sahip kişilerdir. Doğal olarak iki devlet arasındaki 1951 Kültür Antlaşması da bunları öngörmektedir(Hatipoğlu,1988:133).

SONUÇ ve ÖNERİLER

Yunanistan, Osmanlı hinterlandında kurulmuş diğer devletler gibi Osmanlı düşmanlığını ulus birliğini yaratmak adına kullanmış, tarihi çarpıtarak öğretmeyi tercih etmiştir. Ulusal birliğin devamı için “öteki” kuramı Batılı toplumların da dâhil olduğu tüm yabancılar üzerinde oluşturulmuş ancak bu konuda Türkler baş tacı edilmiştir. Yunanistan’ın oluşturduğu milli kimlik tanımı kesintisiz 3000 yıllık bir soy ve medeniyet sürekliliği ile antik Helen ile Bizans’ın devamı olmak iddiasındadır.

Doğruluğu üzerine dünya çapında yapılan tartışmalar bir tarafa bırakılırsa sahiplendiği tarih, ulusal kimliğin oluşturulmasını ve yine bu kimliği besleyecek biçimde komşularının topraklarında hak iddia etmesini sağlıyor. Yunanistan’ı ve Ortodoksluğu’da kapsayan Avrupa’nın Doğu karşıtlığını kendi adına geçersiz kılmayı başaran Yunanistan, sahiplendiği geçmişi Batı tarihi içine yerleştirerek Batı’da oluşturduğu saygı sayesinde yayılmacı politikalarına güçlü destek de bulmuştur. Avrupa kültürünün temelini Greko-Romen kültürünün teşkil ettiğine inanılması, Yunanistan’ı Avrupa’nın şımarık çocuğu yaparken komşularını da Yunan ihtirasları karşısında çoğunlukla savunmasız bırakmıştır.

Bugünkü Yunanistan’ın beş ana coğrafi bölgesinden Mora yarımadası ile çevresindeki adacıklar (Pelopones) asıl Yunanistan’ı oluştururken diğer bölgeler olan Epir, Teselya, Makedonya (Ege Makedonyası), Batı Trakya ile İyon Adaları, Doğu Ege Adaları ve Girit, Yunanistan’ın yayılmacı politikalarına bulduğu destekle sonradan ele geçirdiği topraklardır. 1830’da yürürlüğe sokulan “beş denizli iki kıtalı büyük Yunanistan’ı kurmayı hedefleyen Megali İdea’nın önemli bir kısmı, Yunanistan’ın fazlaca bedel ödemesini gerektirmeden hediye ya da sınır düzenlemeleri adı altında büyük devletler tarafından sağlanmış, 1947’ye gelindiğinde Yunanistan üç misli büyütülmüştü.

Nihai hedefine tam olarak ulaşmayan Megali İdea, sonraki Yunan hükümetlerinin de iç ve dış politika anlayışının temelini oluşturmuş çeşitli zamanlarda açıkça ilan edilmiştir. Barış dönemlerinde ise modern çağların getirisi olan azınlık hakları bahanesi Megali İdea hesabına ikiyüzlü politikaların yürütülmesinde kullanılmıştır. AB üyesi olması da sorunlarını AB sorunu haline getirerek daha güçlü baskı yöntemleri kullanılmasını kolaylaştırmış, komşular arasında çifte standart yaratılmasına neden olmuştur.

Yunanistan, ülkesindeki Arnavutların ve Makedonların azınlık olduğunu reddederek Arnavutları “Arnavutça konuşan Yunanlılar”, Makedonları da “Slavca konuşan Helenler” olarak tanımlıyor. Tıpkı, Batı Trakya Türklerini “Müslüman Yunanlılar” ilan ettiği gibi. Yunanistan, ülkesindeki azınlıkların eğitim, dini ve kültürel ihtiyaçlarını görmezden gelip onları temel yurttaşlık haklarından dahi yoksun bırakırken, komşularının da Helen asıllı olduğunu iddia ettiği yeni azınlık grupları oluşturma siyaseti güdüyor.

Batı Trakya Müslüman Türk Azınlığı, bugüne kadar bulunduğu topraklarda, devletine bağlı, Türk kimliğine sahip Yunan vatandaşları olarak, insanca yaşamak arzusundan başka bir isteğe sahip olmamıştır.

Bununla beraber Yunanistan, kendi vatandaşı olan bu insanları hiçbir gerekçeye dayanmaksızın ulusal bütünlüğünü tehdit eden bir ‘Truva Atı’ olarak görmekte ve bu insanlara karşı uluslararası ve ikili antlaşmalarla belirlenen sorumluluğunu yerine getirmedeği gibi, azınlık üzerinde baskı ve asimilasyon politikasını devlet denetiminde planlı, kararlı ve sürekli bir şekilde uygulamaktadır.

Yunanistan, bu politikası ile azınlığı bölmeyi, cahil bırakmayı, dini kimliğini tanıyıp, etnik kimliğini reddederek, Türkiye ile arasındaki bağı zayıflatmayı, ekonomik gelişmesini engelleyip sosyal dayanışmasını sarsmak suretiyle göçü özendirme, sonuçta Müslüman Türk azınlığı Batı Trakya’dan temizlemeyi hedeflemektedir.

Ancak son yıllarda, Yunanistan’ın uyguladığı baskı ve asimilasyon politikası karşısında Türk toplumu, kendi içinde birlikteliğini daha da güçlendirerek yeniden teşkilatlanmış, hak arama mücadelesini uluslararası seviyede sürdürerek sesini duyurmayı başarmıştır.

Bu bağlamda azınlık, hak arama mücadelesinde artık gerekli örgütlenmeyi gerçekleştirerek, profesyonel anlamda bir kadro oluşturmalı ve uluslararası arenada Türkiye’ye bağlı kalmaksızın kendisini ifade edebilmelidir. Aksi takdirde sorun, dünya kamuoyunca, Batı Trakya Müslüman Türk azınlığının insan hakları sorunu şeklinde değil, Yunanistan ve Türkiye arasındaki diplomatik problemlerden birisi olarak algılanmaya devam edecektir.

Eğitim sorununun bir an önce çözümü için, her şeyden önce, Lozan Antlaşması esas

alınarak iki ülke arasında önceki yıllarda yapılan tüm kültür anlaşmaları ve eğitimle ilgili yasalar yeniden gözden geçirilmeli, yeni düzenlemelere gidilip yeni anlaşmalar yapılmalıdır. Kültür Anlaşmaları uyarınca, oluşturulacak Yunanistan – Türkiye Kültür Komisyonu en kısa zamanda toplanmalı ve iki devlet arasında var olan 1951 tarihli Kültür Anlaşması çerçevesinde azınlığın eğitim alanındaki sorunlarına çözümler aranmalıdır.

Azınlığın öğretmen gereksinimini karşılamak için bir an önce, Türkiye Öğretmen Okulu ve diğer eğitim fakültelerinden mezun öğretmenlerin, Azınlık okullarına tayin onayları sağlanmalıdır. Azınlığa kendi okullarına istedikleri öğretmeni serbestçe seçme hakkı geçmiş yıllardaki gibi tanınmalıdır. Gümülcine (Komotini) ve İskeçe'deki (Ksanthi) Azınlık ortaokul ve liselerinin imkânları genişletilmeli, bu okullarda daha fazla öğrencinin öğrenim görmesi sağlanmalıdır. Anlaşmalara uygun, yeni ortaokul, lise, kız ve erkek sanat okulları, anaokulu ve çocuk yuvaları açılmalı. Eğitimdeki eksikliklerin giderilmesi için özel dershaneler ve eğitim vakıfları kurup çalışırılığı sağlanmalıdır. Batı Trakya Türk Toplumunun yeni okullar, dershaneler ve anaokulları açabilmesine destek verilmelidir.

Medreseler, Türkiye'deki İmam – Hatip liselerine denk resmi ortaokul ve lise seviyesine çıkarılmalı, müfredat programları çağın şartlarına uygun bir şekilde yeniden düzenlenmelidir. Azınlık ortaokullarına giriş serbest olmalı, kura usulü kaldırılmalı, Azınlık çocuklarına da Yunan anayasanın zorunlu kıldığı 9 yıllık mecburi öğrenim hakkı tanınmalıdır.

Her iki Azınlık lisesinde de eğitimin aksamadan yapılması için var olan anlaşmalar uyarınca Türkiye'den gelen kontenjan öğretmenlerin zamanında göreve başlayabilmeleri sağlanmalıdır. Ayrıca her iki Azınlık Lisesi için yıllardır çalışma izni ve tayin bekleyen, farklı alanlarda Türkiye üniversitelerinde eğitim görmüş, Batı Trakya Türk Azınlığına mensup öğretmenlerin bir an önce bu okullara tayinleri sağlanmalıdır.

Batı Trakya ekonomik olarak Avrupa Topluluğu'nun en geri kalmış bölgesidir. Batı Trakyalı Türk Azınlığı bu nedenle tam bir ekonomik darboğazdadır. Bu nedenle, çeşitli kurum ve kuruluşlardan azınlık öğrencilerine özel burs kontenjanları sağlanmalıdır. Ayrıca oluşturulacak bir fonda toplanan yardımlar da aynı amaçlarla kullanılmalıdır. Türk Devleti'nin sağladığı karşılıksız bursların ihtiyaç sahibi öğrencilere gitmesi

sağlanmalıdır.

Yunanistan'ın. Türkiye'deki üniversitelerden mezun olan öğrencilerin diplomalarını tanımamak için öne sürdüğü Yunan Üniversiteleri'ndeki fark dersleri Türk Üniversiteleri'nde zorunlu olarak okutulmalıdır. Bu konuyla alakalı çalışma YÖK tarafından yürütülmelidir. Çünkü Yunanistan eksik ders bahanesiyle Türk öğrencilerini iki ders için dört yıl bekletmektedir.

Dağlık bölgelerde, Azınlık öğrencilerine yönelik kurulmuş devlet okulları, Lozan Antlaşmasınının 40. maddesine göre, Azınlık ortaokullarına dönüştürülmelidir. İdaresi ve denetimi Azınlık mensuplarına verilmeli, ders programları ve öğretmen kadroları Yunanistan ve Türkiye arasında imzalanan kültür anlaşmalarına göre düzenlenmelidir.

KAYNAKÇA

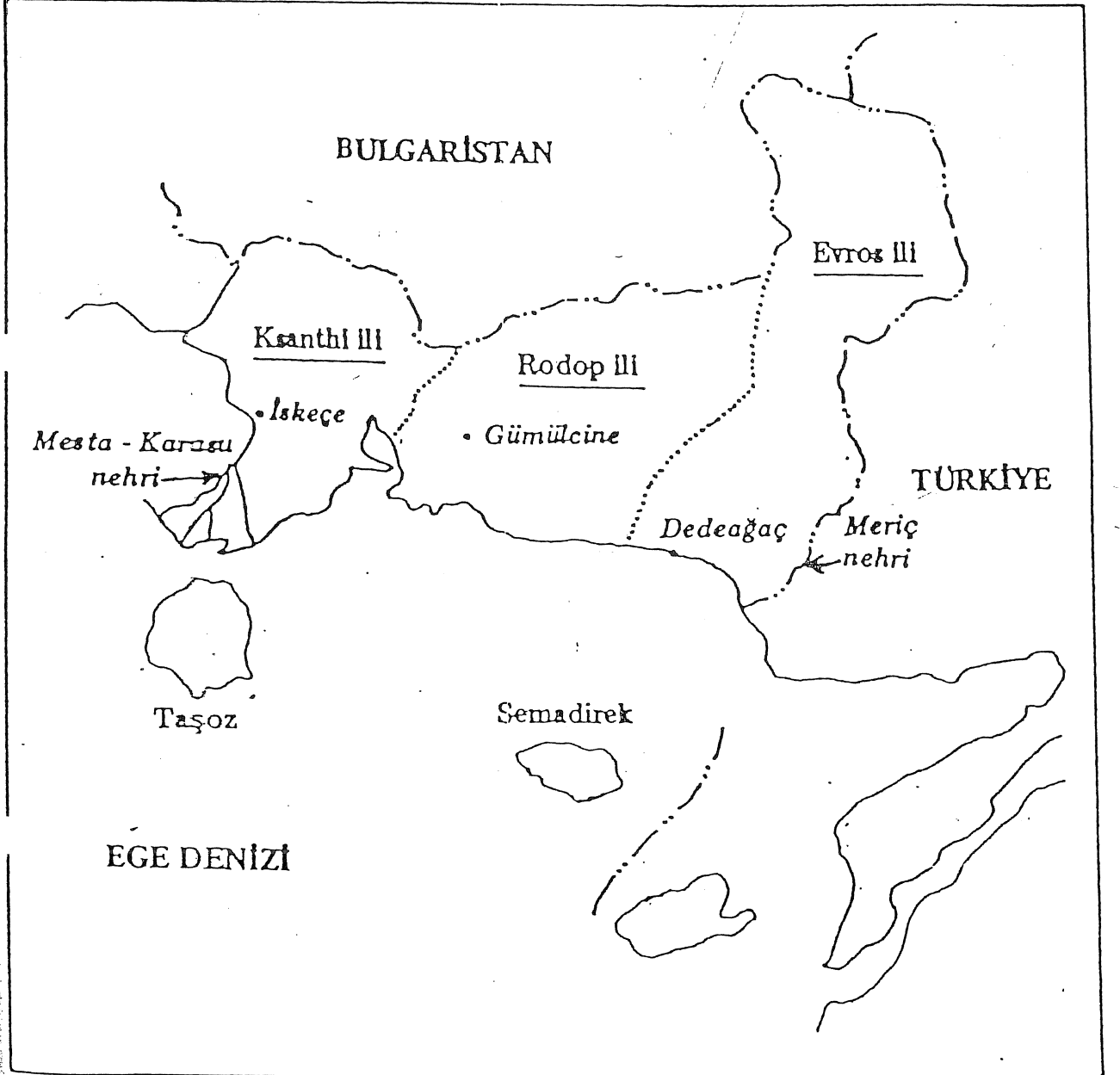
- ARMAĞANOĞLU, Fahir, (1982) **Batı Trakya**, Alkım Yayınları, İstanbul
- ARMAOĞLU, Fahir, (1983) **20. yüzyıl Siyasi Tarihi (1914-1980)**, Türk Tarih Kurumu Yayınları, Ankara
- AYDIN, Süavi, (1999), **Kimlik Sorunu, Ulusallık ve Türk Kimliği**, Öteki Yayınları, Ankara
- AYDINLI, Ahmet, (1971), **Batı Trakya Faciasının İçyüzü**, Akın Yayınları, İstanbul
- BAŞAR, Cem, (1988), **Yunan Oyunu, Türk- Yunan İlişkilerinin Gerçek Yüzü**, Doğan Yayınları, İstanbul
- BATİBEY, Kemal Şevket, (1979), **Batı Trakya Türk Devleti**, Boğaziçi Yayınları, İstanbul
- BIYIKOĞLU, Tefvik, (1987), **Trakya'da Milli Mücadele**, Türk Tarih Kurumu Yayınları, Ankara
- CEBECİOĞLU, Ethem, (1975) , **Batı Trakya Türklerinin Yaşam Savaşı**, Anka Yayınları, İstanbul
- CIRITLI, H. Hüsnü,(1983), **Cumhuriyet Döneminde Eğitim**, Öncü Yayınları, İstanbul
- COŞKUN, İsmail,(1997), **Modern Devletin Doğuşu**, Der Yayınları,İstanbul
- DEDE, Abdürrahim,(1978), **Rumelinde Bırakılanlar**, Birikim Yayınları, İstanbul
- DEDE, Abdürrahim,(1978), **Balkanlar'da Türk İstiklal Hareketleri**, Birikim Yayınları, İstanbul
- EREN, Halit, (1995), **Politika Çalışma Grubu**,1. Uluslar arası Batı Trakya Türkleri Kurultayı, İstanbul
- GAZİOĞLU, Ahmet,(1995), **Batı Trakya, Kıbrıs ve Yunan Emelleri**, 1. Uluslararası Batı Trakya Paneli, İzmir

- HABERMAS, Jürgen,(1997), **Öteki Olmak, Ötekiyle Yaşamak**, Çev. İlkur Aka, Yapı Kredi Yayınları, İstanbul
- HAKSES, Mehmet,(1988), “Batı Trakya’da Anaokulları”, **Batı Trakyanın Sesi Dergisi**, Sayı:3, İstanbul
- HAKSES, Mehmet,(1987), **Selanik’te Bir Garip Akademi**, Batı Trakya’nın Sesi Dergisi, Sayı:1, İstanbul
- HATİPOĞLU, M. Murat,(1988), **Yunanistan’daki Gelişmelerin Işığında Türk-Yunan İlişkilerinin 101 yılı (1821-1922)**, Siyasal Yayınevi, Ankara
- İLHAN, Sedat,(1979),**Türk Yunan İlişkileri**, Ankara Üniv. Basımevi, Ankara
- KARAGİL, Nevzat,(1983), “Batı Trakya”,**Yeni Batı Trakya Dergisi**, Sayı:1, İstanbul
- KARAL, Enver Ziya, (1988), **Osmanlı Tarihi- Islahat Fermanı Devri (1861-1876)**, C:7 Türk Tarih Kurumu Yayınları, Ankara
- KAZICI, Ziya, (1993), “Eğitim Maddesi”, **Doğuştan Günümüze Büyük İslam Tarihi**, C:14, İstanbul
- KEMALİ, Enis,(1968),”Yunanlıların Batı Trakya Türk’üne Yaptığı Baskılardan Örnekler”, **Batı Trakya Dergisi**, Sayı:17, İstanbul
- KILIÇ, Hulusi,(1992), **Türkiye ile Yunanistan Arasındaki İmzalanan İkili Anlaşmalar, Önemli Belgeler ve Bildiriler**, Rağbet Yayınları, Ankara
- KILIÇBAY, M. Ali,(1996), **Uyruktan Vatandaşa Geçimden İktisada**, İmge Kitabevi, Ankara
- KÖSE, Ertan,(2005), **Yunanistan ve Bitmeyen Kin**, IQ Yayıncılık, İstanbul
- KURTULUŞ, Ümit,(1999), **Batı Trakya’nın Dünü- Bugünü**, Sincan Matbaası, Ankara
- KUTAY, Cemal, (1962) **1913’te Garbi Trakya’da İlk Türk Cumhuriyeti**, Aksoy Yayınevi, İstanbul
- MERÇİL, Erdoğan,(1966) **Batı Trakya Türklerinin Eğitim Meselesi ve Yunan Baskısı**, Tarih Kurumu, Sayı:44,Ankara

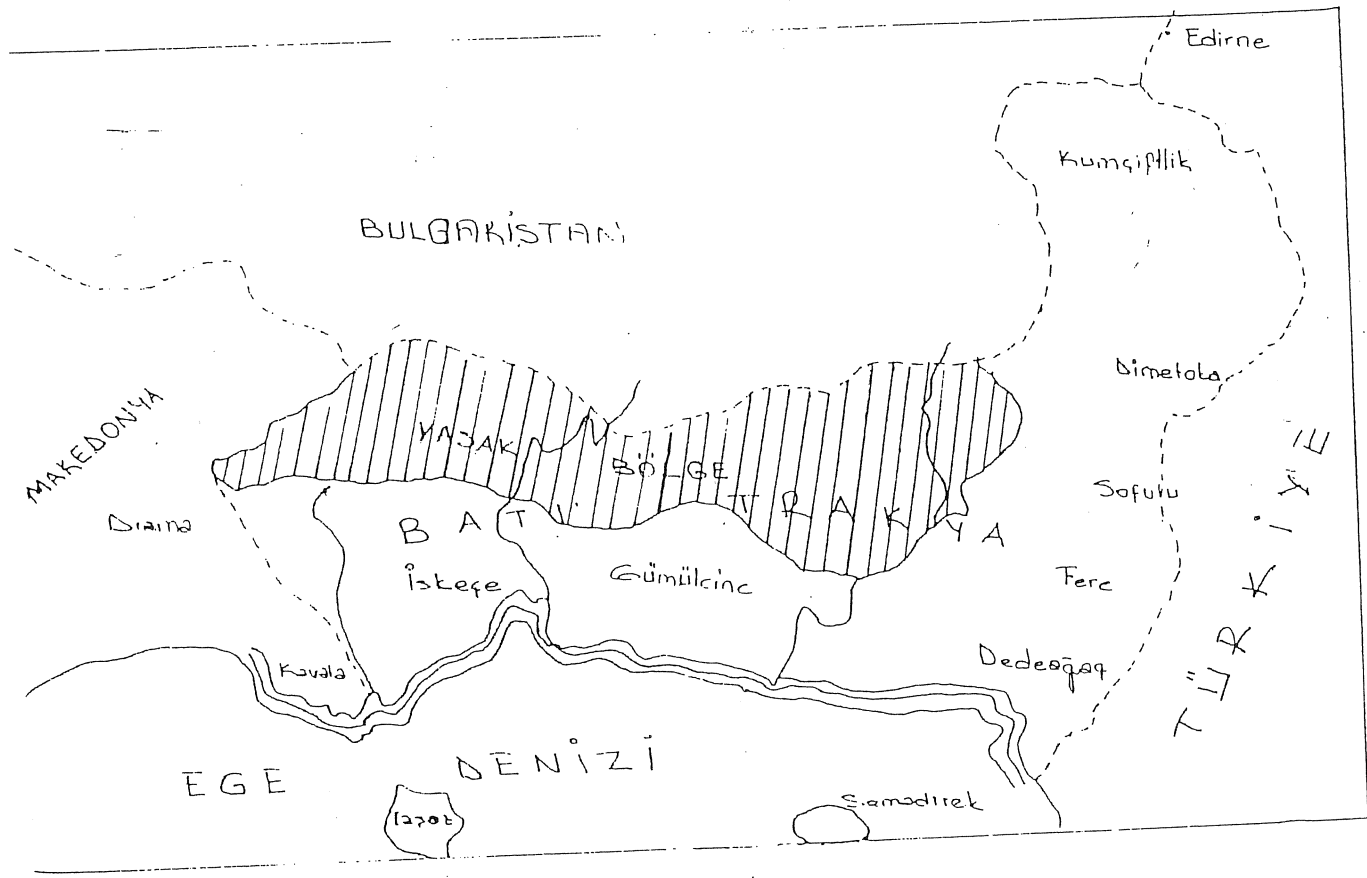
- MİLAS, Herkül,(1999), **Yunan Ulusunun Doğuşu**, İletişim Yayınları, İstanbul
- ORAN, Baskın, (1986), **Türk Yunan İlişkilerinde Batı Trakya Sorunu**, İletişim Yayınları, Ankara
- ORAN, Baskın, (1992), **Türkiye’de Azınlıklar**, İletişim Yayınları, Ankara
- ORTAYLI, İlber(1982), **İmparatorluğun En Uzun Yılı**, Nil Yayınları, İstanbul
- ÖKSÜZ, Emin,(1995),**Eğitim Çalışma Grubu Raporu**, I. Uluslar arası Batı Trakya Türkleri Paneli, İstanbul
- ÖZGÜÇ, Adil,(1997), **Batı Trakya Türkleri**, Kutluğ Yayınları, İstanbul
- PREECE, Jennifer Jackson,(2001),**Ulusal Azınlıklar ve Avrupa Ulus Devlet Sistemi**, Çev. Ayşegül Demir, Donkişot Yayınları, İstanbul
- SALIŞIK, Selahattin, (1987), **Tarih Boyunca Türk-Yunan İlişkileri**, Kaynak Kitabevi, İstanbul
- SARMAY, Yusuf,(1995), “Batı Trakya Türklerinin Eğitim Problemleri”,**Batı Trakya’nın Sesi Dergisi** , Sayı:32, İstanbul
- SOYSAL, Mümtaz,(1984), “Dondurma”, **Batı Trakya Dergisi**, Sayı:205, İstanbul
- STEIN, Rokkan,(1975), **The FormTİON OF National States in Western Europe**, Çev. Vahap Sağ, Princeton University Pres
- TANILI, Server,(1999), **Uygarlık Tarihi**, Adam Yayınları, İstanbul
- VELİDEDEOĞLU, Vakur,(1995) **Batı’da Egemenlik Kavramının Gelişmesi**, Sistem Yayınevi, Ankara
- YAZ, Nadir,(1986), “Ağlayan Batı Trakya”, **Yeni Btı Trakya Dergisi Yayınları**, İstanbul

EKLER

EK 1 : BATI TRAKYA HARİTASI

EK 2 : YASAK BÖLGE HARİTASI

EK 3 : BATI TRAKYA TÜRK CUMHURİYETİ HARİTASI

ÖZGEÇMİŞ

16 Şubat 1974'te Kırklareli'nde doğdum. İlk ve Orta öğrenimimi Kırklareli'nde tamamladıktan sonra, 1992 yılında Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi İngilizce Öğretmenliği Bölümü'nü kazandım ve 1996 yılında mezun oldum.

1996–2003 yılları arasında yurtdışında farklı ülkelerde öğretmenlik ve idarecilik yaptım.2003 yılından beri Özel Sakarya Işık Lisesi'nde görev yapmaktayım.